

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXIV. letnik.

V Ljubljani, november 1907.

XI. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

1. Sreča svetnikov v nebesih in naša sreča, ker smo v občestvu svetnikov.

Veselite se in veselja poskakujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.

Mat. 5, 12.

Velik praznik praznuje danes sv. katoliška Cerkev, ne praznik posamnega svetnika, temveč praznik vseh svetnikov. Pričakujete gotovo, da vam povem kaj o nebesih, o svetnikih. A kaj naj vam povem? Današnji dan bi se dalo mnogo govoriti, a vendar ravno danes sem skoro v zadregi, kako bi vam govoril, kajti podati vam morem le drobtinice, ki padajo od nebeške mize, ker noben človeški jezik ne more izreči, nobeno človeško srce ne more umeti, kakšno je veselje svetnikov. Saj celo sv. Pavel, ki je bil zamaknen v tretja nebesa, drugega ni mogel reči, nego: „Okoli ni videlo, uho ni slišalo in v srce človeško ni prišlo, kaj je Bog tem pripravil, ki njega ljubijo.“ (1. Kor. 2, 9.)

Toda, čeravno je vse, kar moremo povedati o nebesih, le nepopolno, majhen košček od pravega, vendar srčnosti ne zgubim in govoriti vam hočem o nebesih, posebno še zato, ker smo s svetniki v nebesih tesno zvezani po veri, upanju in ljubezni, in ker smo tudi mi ustvarjeni za nebesa. Hočem torej o tem govoriti, kolikor morem, da dobimo srčnost, da s celim srcem hrepenimo po nebesih. Zato bomo danes premišljevali 1. srečo

svetnikov v nebesih in 2. našo srečo, ker smo v občestvu s svetniki.

O, vi srečni prebivalci svetih nebes in posebno ti, blažena Kraljica svetnikov, prosite za nas!

1. „Gorje meni, ker moje potovanje tako dolgo traja“ (Ps. 119, 9), vzdihuje psalmist, ko premišljuje nadloge tega življenja. Z njim vred moremo vzdihovati tudi mi tako; kajti zastonj iščemo tistega blaženega raja, v katerem so prebivali naši prvi starši, in zopet in zopet se uresničuje nad nami sodba Stvarnikova: „V potu svojega obraza si boš služil kruh.“ (1. Moz. 3, 19.)

Vendar, kristjani, čeprav to popotovanje tako dolgo trpi, vendar ne trpi večno, kajti vse okoli nas kliče, kakor je klical nekdanji prerok Mihej Izraelcem: „Pokonci in popotujte; tukaj ni miru za vas!“ (Mih. 2. 10.) Kje pa hočemo doseči zaželjeni svoj mir? Kam hočemo potovati? Današnji praznik nam kliče: „K družbi vaših bratov in sestra, kateri so šli pred vami, o katerih pravi sv. pismo: „Blagor mrtvim, ki v Gospodu umrjo. Odslej govori sv. Duh, naj počivajo od svojih trudov.“ (Skriv. raz. 14. 13.)

Da, oni sedaj počivajo od boja, katerega so tukaj bojevali. Z veseljem se spominjamo na življenje, katero so tukaj preživeli, veselé se dni, v katerih so bili ponižani, in let, v katerih so bili v revščini. Zdaj se ozirajo na nevarnosti, katerim so srečno odšli, in na težave, katere so pretrpeli, gledajo boje, v katerih so zmagali. O sladki mir po tako trdem delu! O sladki odpočitek za utrujene!

Kakor pa svetniki počivajo od svojega tuda, tako so tudi brez skrbi, brez bolečin. Poslušajmo, kako govori sv. Janez v skrivnem razodenju: „Videl sem veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti iz vseh narodov, rodov in ljudstev in jezikov. Stali so pred tronom in pred jagnjetom, oblečeni v bela oblačila, in palme so imeli v svojih rokah. (7. 9.) In ko sv. Janez, gledajoč to prikazen, ni vedel, kaj pomeni, zaslišal je glas, ki je govoril: „To so tisti, ki so prišli iz velike žalosti in so svoja oblačila oprali in storili bela v krvi jagnjetovi. Nič več ne bodo lačni in žejni, nič več jih ne bo pripekalo solnce ali kaka vročina, kajti jagnje v sredi pred tronom jih bo paslo in vodilo k studencem žive vode. Bog bo obrisal vse solze od njih oči, smrti ne bo več, ne žalosti, ne tožbe, ne bolečine; kajti prvo je minulo.“ (Skr. raz. 7. 14.—21.)

Minul je zanje čas žalosti; večno veselje se je začelo. Proč je čas preganjanja, ko so velikrat natihem jokali, ko so jim obrekljivi jeziki jemali dobro ime, ko so jih ljudje zaničevali in goljufali. Proč je čas, ko so trpeli revščino in potrebo, ko jih je mučila bolezen in bolečina. Proč je čas nevarnosti in skušnjav, proč strah pred smrtjo, ker začelo se je večno življenje.

Resnično, srečni so mrtvi, ki počivajo od svojih nadlog! Kristjani, ali hočemo mi na tej revni zemlji iskati svoje sreče? Ali hočemo tukaj počivati? Ne, ne! Mi nismo nakovani na ta ubogi svet, mi smo za nebesa, v nebesih je naša prava domovina, v nebesih, kjer prebiva naš ljubi oče, katerega gledamo zdaj, kakor pravi sv. apostol Pavel, le „skozi ogledalo“ (1. Kor. 13, 12.), potem pa ga bomo gledali iz „obličja v obličje“, „kajti to je večno življenje, da spoznajo tebe, edinopravega Boga.“ (Jan. 17. 3.) Oni gledajo skrivnost presv. Trojice, skrivnost včlovečenja Sina božjega; gledajo popolno božje lastnosti, njegovo modrost, dobroto, ljubezen, potrpežljivost in pravico. Vedno gledajo, in nikdar se ne nagledajo tega veličastva, ker je brezkončno.

Oj sreča nad vso srečo! Vendar čemu se trudim popisovati to nebeško veselje, katero je po besedah sv. Bernarda „večje, kakor ga more umeti človeška pamet, večje, kakor ga more jezik popisati, kajti oko ni videlo, uho ni slišalo in srce človeško ga ni občutilo.“ Tam se razlega večni „aleluja!“ Tam pojo vsi deventeri angelski kori z neštetimi trumami svetnikov in svetnic: „Svet, svet, svet si Gospod Bog vojskinih trum!“ Tam je neskajljeno veselje, veselje brez konca! Zato kliče psalmist ves navdušen: „Kako velika je obilnost tvoje sladkosti, katero si prihranil tem, ki se tebe boje!“ Ps. 30, 20.)

II. In mi, kristjani, mi naj bi gledali le na posvetno, mi naj bi ostali v tej dolini solza. Ne, ne; mi smo ustvarjeni za kaj višjega! Sv. Peter nam pravi: „Vi ste poklicani k neminljivi, brezmadežni, nevenljivi dedščini, katera vam je prihranjena v nebesih.“ (1. Petr. 1. 4.) Vendar bo marsikdo izmed vas rekel: „Kaj meni to pomaga, če so svetniki v nebesih srečni? Ali se zato meni kaj boljše godi na tem svetu?“ Oj, kristjan, ne govori tako! Tudi ti si zelo srečen zato, ker so svetniki srečni. Ti si že večkrat molil v apostolski veri: „Verujem v občestvo svetnikov,“ in ti veš iz katekizma, da si kot veren kristjan na zemlji v zvezi s svetniki v nebesih. Ali ni to velika sreča zate? Da boš pa umel

bolj natanko, kaj se pravi „verujem v občestvo svetnikov“, pojasnil ti bom to na kratko.

Sv. Cerkev je, kakor veste, skrivnostno telo Jezusa Kristusa, kateremu je Kristus sam glava. Ako je en ud na telesu bolan, potrudijo se vsi drugi udje, da ozdravi. Kateri pa so udje skrivnostnega telesa Jezusovega, udje sv. Cerkve? Katekizem nas uči, da so udje sv. Cerkve verniki na zemlji, svetniki v nebesih in duše v vicah. Sedaj govorimo le o vernikih na zemlji in svetnikih v nebesih. Svetniki v nebesih so udje ravno tiste Cerkve, kakor mi, ki še tukaj živimo. Zato vsi prav prisrčno žele, da bi tudi mi že skoro prišli za njimi. A oni ne žele samo, da bi že skoro prišli za njimi, oni tudi prosijo za nas; in v tem je občestvo naše s svetniki v enem oziru.

Nauk sv. Cerkve je, da svetniki za nas prosijo in naše molitve nosijo pred božji prestol. O tolažbe polna misel! Ako mi molimo, ne molimo sami, z nami molijo tudi svetniki. In ako Bog ne usliši naše prošnje zaradi naših grehov, usliši jo zaradi priprošnje svetnikov. Zato pravi sv. Hieronim: „Ako so apostoli in mučeniki že tedaj, ko so še živeli in so morali še sami zase moliti, molili za nas, koliko bolj prosijo za nas sedaj, ko so sami že dosegli krono zmage?“ Ako pravi sv. Jakob: „Veliko premore stanovitna molitev pravičnega“ (5. 16.), kaj šele premore molitev svetnikov v nebesih, ki prosijo za nas. Vidiš torej, ljubi moj kristjan, kaj pomaga tudi tebi sreča, katero uživajo svetniki v nebesih!

Ko pa vemo, da svetniki v nebesih za nas Boga prosijo, moramo se tega prijateljstva in te ljubezni vredne skazati. To pa storimo mi s tem, da svetnike častimo in na pomoč kličemo; in v tem je občestvo svetnikov v drugem oziru.

Predvsem odgovorimo na vprašanje: „Kaj pa se pravi: svetnike na pomoč klicati?“ * To se pravi: pribežati k njih molitvam in prošnjam. Mi svetnike le prosimo, in to kar prejmemo, nam ne dajo svetniki, temveč Jezus na priprošnjo svetnikov. Zato moramo pridno in goreče klicati svetnike na pomoč, ker njih priprošnja posebno veliko premore.

Ako pa hočeš, kristjan, svetnike res prav zase pridobiti, moraš jih pobožno častiti. Sv. Cerkev nas k temu opominja in nam daje zgled s tem, da vsak dan v letu praznuje god kakega svetnika. Častiti pa moramo svetnike zlasti s tem, da jih posnemamo v njih čednostih. Lepo nas uči o tem sv. Avguštin:

„Nikar ne mislimo, da mi svetnikom kaj dobrega storimo, če še tako slovesno praznujemo njih godove. Oni ne potrebujejo naših slovesnosti, ker se z angeli v nebesih veselé. Oni pa se vesele tudi z nami, ne sicer tako, ako jih častimo, temveč zlasti, ako jih p o s n e m a m o. Nam koristi, če jih posnemamo, ne njim; če pa jih častimo in ne posnemamo, je to lažnjiva hinavščina.

Popisal sem vam veselje v nebesih in našo družbo s svetniki. Kaj iz tega za vas sledi? Kaj si morate posebno zapomniti? Zapomnite si, kristjani, da, ako premišlujete krasoto in srečo nebes in vse tisto veličastvo, katero bodele dosegli sodnji dan, je vse drugo, kar je na svetu, nič vredno; kajti vera ne more zapopasti, upanje ne doseči in ljubezen ne razumeti, kaj je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo. Zato pravi sv. Krizostom: „Ko bi morali vsak dan pretrpeti najhujše bolečine, da, ko bi morali trpeti nekaj časa muke pekla samega zato, da bomo sodnji dan prišteti v število svetnikov, ne bile bi te bolečine nič v primeri s toliko srečo.“

Zato, ljubi moji v Kristusu! hitimo v nebesa! Tam nas čaka družba očakov in prerokov, družba apostolov, čaka nas nešteta truma mučencev in spoznavalcev, čakajo nas kori devic in vseh svetnikov. Torej v nebesa, ljubi moji, v nebesa! Naj velja, kar hoče, hitimo v svojo domovino!

„Oj srečna, presrečna dežela ti sveta!
Kraj rajske lepote, kraj večnega dne,
Izvoljena hiša nebeškega Očeta —
Kako hrepeni mi po tebi srce!
Oj, svatje nebeški ovenčani v slavi
Ozrite se v nas, ki v dolini solzâ
Proč vam se oziramo v boja težavi
Prosíte, oj bratje, za brate Boga.“ Amen.

Po Prattesu — T.

2. Pomen praznika vseh svetnikov.

Potem sem videl veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov stati pred sedežem in pred Jagnjetom. Skr. raz. 7. 9.

Današnji praznik zlasti vzdiguje naša srca, naše misli in želje proti nebesom. Tam gori so namreč one blažene, presrečne duše, ki so tu na zemlji Bogu zvesto služile in zató se zdaj ve-

selé v srečnih nebesih. To so svetniki in svetnice božje. Nanje nas spominja današnji dan.

Začetek tega lepega praznika je tale: V mestu Rimu je neki poganski tempelj iz starih časov še danes kaj dobro ohranjen. Tempelj se imenuje „Panteon“. V njem so imeli poganski Rimljani podobo svojega najvišjega Boga — malika Jupitra — in podobe vseh drugih svojih malikov. Vanj so spravljali tudi malike tistih narodov, katere so si v vojskah podvrgli. Bili so torej v njem shranjeni maliki bogov različnih narodov, zato se je imenoval ta tempelj z grško besedo „Panteon“, t. j. tempelj vseh bogov.

Ko se je sv. vera jela v Rimu širiti, so spravili seveda tudi kipe poganskih malikov iz tempeljna; tempelj sam pa je ostal in papež Bonifacij IV. ga je spremenil l. 608. v krščansko cerkev. Posvetil jo je v čast Materi božji in vsem mučenikom, da bi se tam, kjer se je poprej darovalo lažnjivim malikom, zanaprej skazovala spodobna čast Mariji, vsem svetnikom in mučenikom. Malike je spravil iz tempeljna, na njihovo mesto je pa ukazal svetinje in ostanke svetnikov - mučenikov v tempelj djati ter jih v častitih posodah spraviti. Sv. ostanke so izkopali v kolizeju, t. j. v poganskem gledišču, kjer so kristjane metali divjim zverinam, in potem so jih prepeljali v novo posvečeno cerkev na 18 lepo ozaljšanih vozeh. Papež sami so vodili veličastno procesijo iz kolizeja v Panteon in z njimi je šlo na stotine duhovnikov in tisoče vernega ljudstva. To se je godilo ravno današnji dan l. 608., in v spomin te slovesnosti, tega slovesnega prenašanja sv. ostankov, so obhajali potem vsako leto današnji praznik. Leta 840. pa je papež Gregor IV. ukazal ta praznik po vsem krščanskem svetu obhajati, in takó ga obhajamo še dandanes vsem svetnikom na čast.

Kaj mislite, predragi v Kristusu, zakaj je neki sv. Cerkev upeljala „praznik vseh svetnikov“? Glejte, zato, ker vsakemu svetniku posebej ni mogla praznika odločiti; zakaj število izvoljenih v nebesih je silno veliko. Sv. Janez evangelist, ki je bil v nebó zamaknjen, takole piše o številu izvoljenih: „Potem sem jih videl veliko trumo, katere nihče ni mogel šteti, iz vseh narodov in rodov, ljudstev in jezikov.“ (Razod. 7. 9.) — Pomislimo le, koliko pravičnih je že iz stare zaveze, ki so z Jezusom v nebesa šli in 19 stoletjih, kako je to število naraslo! Saj samo mučenikov šteje sv. katoliška Cerkev nad 17 milijonov; koliko je pa potem še spoznovalcev, menihov, puščavnikov, devic in drugih svetnikov. In to število od leta do leta raste. Vedno jih je več. Saj tudi v naših dneh še teče mučeniška kri v poganskih deželah, v Kini in drugod, kakor beremo v misijonskih poročilih. In še

vedno se dobé sveti ljudje, ki v samoti ali po bolnišnicah ali tudi med svetom Bogu zvesto služijo. Kakor je vobče svet današnji hudoben, vendar se dobé še vedno tudi pravični vmes. Koliko jih je, ki nedolžno živé in tako tudi umrjo — ali vsaj spokorno živé in kot spokorniki, prevedeni s sv. zakramenti, po mučni bolezni umrjo, tudi ti pridejo v nebesa in tako se vedno množi število izvoljenih. Dalje pomislimo tudi to, da vedno in vedno rešene duše iz vic prihajajo med trume izvoljenih; tako da ne mine morda nobena ura, da, nobena minuta, da bi ne bilo novih svetnikov v nebesih. In gotovo je, da je število izvoljenih že od lanskega leta močno naraslo, da je torej to število vsako leto večje, da torej ta praznik lahko obhajamo vsako leto z vedno večjim veseljem — ker imamo toliko priprošnjikov, prijateljev pri Bogu, — kar se pri nobenem drugem prazniku ne godi. —

Po pravici smemo upati, da je tudi iz naše župnije že več izvoljenih v nebesih. Župnija je imela od svojega začetka do danes že . . . duhovnikov: župnikov in kaplanov. In ker so ti sami sveto živeli in ker so mnogim kristjanom na prižnici, v spovednici, in pri bolniški postelji v nebesa pomagali, zato smemo upati, da so tudi v nebesih. In vsi tisoči vernikov, ki so se iz te župnije v večnost ločili, ali mar mislite, da niso izveličani? O, to bi bilo strašno! In če bi to res bilo, čemu potem naša vera, čemu sv. zakramenti in drugi verski pomočki, katerih so se rajniki posluževali — čemu vse to, če bi nobeden človek ne bil izveličan? Da, gotovo se ne motimo, če rečemo, da jih je veliko iz te župnije že v nebesih. In sicer so oni ali precej po srečni smrti v nebesa šli ali pa popred v vice in potem iz vic šele v nebeško kraljestvo.

Misliti in upati pa smemo nadalje, da je izveličan marsikateri že tudi iz našega sorodstva, iz naše hiše. O, predragi v Kristusu, kako tolažilna je ta resnica za nas, ki žalujemo po rajnikih! Upati smemo namreč, da se oni že veselé v nebeškem Jeruzalemu; da že gledajo in vživajo neskončno lepega Boga. In kakó tudi ne? Saj so naši rajniki tu na zemlji lepo po sv. veri živeli — ali — če so že kaj grešili — saj so se spokorili v dolgi mučni bolezni in potem nazadnje sv. zakramente skesano in pobožno prejeli! — Upati torej smemo, da so že v nebesih nekateri izmed sorodnikov. Ko bi bili pa ti vendar še v vica — pa vendar za gotovo vemo, da so vsaj vsi majhni nedolžni

otroci, kateri so iz naših družin umrli, — med angeli in svetniki v nebesih. Tako, da moremo brez pomisleka in po pravici klicati: Vsi nedolžni otročiči našega sorodstva, prosite za nas!

Iz tega lahko spoznamo, kako da mora biti število izvoljenih v nebesih! Tam so vsi pravični starega zakona: tam so vsi prvi kristjani: mučeniki, spoznavalci, menihi, device in drugi. Tam jih je tudi veliko iz naše slovenske domovine, iz naše župnije, iz našega sorodstva. — In dannadan je to število svetnikov in svetnic božjih vedno večje. — Zdaj šele odgovorim na prejšnje prašanje: „Zakaj je sv. Cerkev upeljala praznik vseh svetnikov?“ Glejte! vsakemu teh svetnikov in svetnic božjih, ki so zdaj v nebesih, sv. Cerkev ni mogla posebnega praznika odločiti, kakor bi se spodobilo — jih je le preveliko število —, ker pa hoče ona vsakega častiti — zato je posvetila en praznik vsem svetnikom skupaj. Tako častimo današnji dan vse svetnike skupaj in vsakega posebej — vsi svetniki postanejo tako deležni našega češčenja!

Tako smo slišali zdaj zgodovino, začetek današnjega praznika; izvedeli smo pa tudi vzrok, zakaj ga je sv. Cerkev vpeljala. — Vendar pa še nismo povedali, kake važnosti je on za nas; kaj nam pridiguje današnji dan; kaj nam govore svetniki z nebes doli. — Poslušajmo jih! Oni so naši najboljši prijatelji. Ljubijo nas ter žele, da bi tudi mi enkrat za njimi v nebesa prišli. — Ali kakó priti v nebesa — v to deželo miru, veselja in sreče — to pa najbolje vedó svetniki in svetnice božje. Zato nam kličejo danes z nebes kot dobri prijatelji rekoč: Kristjani, ako hočete za nami, tedaj posnemajte nas! Mi smo se varovali posebno smrtnega greha — zato se ga varujte tudi vi! Zakaj smrtni greh vam zapre nebeška vrata, odpre vam pa peklena vrata. Varujte se torej pijančevanja, varujte se nečistosti, jeze in sovraštva! Če ste bili pa tako nesrečni, da ste en sam smrtni greh storili — tedaj nikar ne odlašajte, da vas smrt v tem strašnem stanu ne zasači; ampak hitro, ko bo mogoče, spovejte se ske-sano, da bote spet mógli v nebesa. — Živite sploh po sv. veri: ljubite jo, nikar se je ne sramujte, kakor se je tudi mi nismo sramovali — ker vedite, da Kristus pravi: „Kdor se bo mene sramoval pred ljudmi, tega se bom tudi jaz sramoval pred svojim Očetom, ki je v nebesih!“ — Ljubite Jezusa Kristusa, in sicer s tem, da radi pristopate k sv. zakramentom, da ste pobožno pri sv. maši; s tem, da živite tako, kakor vas on uči po svojih

namestnikih : na prižnici, v spovednici, v šoli ; kakor vas on uči po kaki dobri knjigi ali po glasu vesti ! Častite nadalje blaženo Devico Marijo — saj je ona „vrata nebeška“, kakor jo zaupljivo kličete v lavretanskih litanijah. Prizadevajte se za razne čednosti : kakor krotkost, ponižnost, delavnost — zlasti za ljubezen do Boga, usmiljenje do bližnjega ! Te čednosti bodo se svetile kakor dragi kamni v vaši nebeški kroni ! — Z nebes kliče danes sveta Blanka, sv. Monika in druge sv. matere — krščanske matere, krščanski starši, ako hočete za nami priti, skrbite, da bote otroke svoje lepo izredili, kakor smo mé svoje, da se zdaj vsi skupaj tu pri Jezusu veselimo ! Z nebes kliče danes vsem možem sveti Izidor in drugi sv. možje : možje, ako hočete za nami priti, vadite se v treznosti, varujte se pijančevanja, krivic in kletvine ! Z nebes kličejo danes mladini obojega spola : mladeničem in dekletom — sv. Alojzij in Stanislav ; sv. Neža, Anastazija in drugi sv. mladeniči in sv. device — oni pravijo : mladeniči in dekleta, ako hočete za nami priti, spolnujte najprvo četrto zapoved, kakor smo jo mi ! Spolnujte šesto zapoved, kakor smo jo mi — in smo rajši smrt pretrpeli, kakor da bi to zapoved prelomili. Pazite in skrbite za čistost in nedolžnost srca. Ta vam bo pripravila v nebesih posebno lepo krono, kakršne drugi nebeščani nimajo. Čisti mladeniči in nedolžne dekleta gredo tu v nebesih za nedolžnim Jagnjetom povsod, kamorkoli gre, in pojo novo pesem, katere nihče drugi ne zna peti. Čistost, nedolžnost srca dela vas Bogu tolikanj ljube in dopadljive ; angeli in blažena Devica se zaradi te čednosti z veseljem z nebes na vas ozirajo. Ta čednost, če je neomadeževana, dela vas že tu na zemlji angele v človeški podobi, v človeških telesih ! — Z nebes kliče danes sv. Marija Magdalena vsem onim, ki so že zgodaj izgubili krstno nedolžnost, — kliče jim : ako niste več na potu nedolžnosti, pa nastopite pot pokore, saj tudi ta — pokora za storjene grehe — pelje v nebesa. Na meni imate zgled ! — Predragi ! Mi vsi želimo enkrat k svetnikom priti — zato si dobro zapomnimo nauke, katere nam danes z nebes pošiljajo — poslušajmo jih, vbogajmo jih, posnemajmo jih ! Amen.

—k.

Spomin vernih duš.

Dvojni klic iz grobov.

Spominjajte se vjetih kakor bi bili sami vjeti. Hebr. 13, 3.

V celem cerkvenem letu noben dan ni tako ganljiv in presresljiv, kakor dan vernih duš. Celo tisti ljudje, ki so že davno veri odmrli, ki taje vse nadnaravno, ki taje celo človeško dušo, celo ti se ne morejo otresti strahotnih vtisov, katere današnji dan nanje naredi. Vsi kristjani, verni in neverni, dobri in hudobni, čutijo danes v svojem srcu, kako resnične so besede svetopi-semskega kralja: „O smrt, kako grenak je tvoj spomin!“ Da, grenak, neizrečeno grenak in bridek je spomin na smrt vsakemu človeku, bridek je bil celo svetnikom in svetnicam, ker smrt je kazen za greh. In vendar, čeprav je bridek spomin na smrt, vendar današnji dan vse, kar le more, hiti vun na pokopališče, na božjo njivo, obiskat svoje rajne, ki so šli pred njimi na uni svet. Vendar je velik razloček! Pravemu dobremu kristjanu smrt ne vceplja le groze in strahu, temveč tudi tolažbo in upanje, ki je nekak žarek nebeškega veselja na pragu večnosti; srce nevernega, hudobnega kristjana pa ne čuti te tolažbe, nima nobe-nega upanja, njegova duša trpi zato dvojno, trojno grozo, ker gledajoč v nezumno večnost tam zase ne vidi nič prijetnega, vidi le črno temo, vidi trpljenje in muko brez konca in kraja. Stopimo tudi mi sedaj v duhu na pokopališče in ozrimo se okrog. Neki pobožni pisatelj pravi, da je pokopališče prag, s katerega se vidi v večnost. Stoječi na tem pragu, ozrimo se tudi mi v večnost! Groza in strah nas spreletata.

Včeraj nam je kazala Cerkev v nebesa kjer se zveličani vesele. Danes nam kaže v vice, kjer v groznih mukah rajni čakajo odrešenja.

Ko bi mrtvi v grobeh mogli na glas govoriti, oh, iz koliko grobov bi nam danes prihajal presunljiv klic za pomoč, morebiti kar iz enega in istega groba, ki je bil že mnogokrat prekopan, slišali bi po pet, deset takih prošnjâ. Stoječi v duhu med grobovi svojih dragih rajnih, poslušajmo njih klice, kaj nas prosijo, kaj nas uče. 1. Prošnja se glasi: Pomagajte nam, ker mi sine moremo nič pomagati! 2. Nauk in sva-

rilo pa je: Rešite sami sebe, da še vi za nami ne pridete!

Ta dvojni klic iz grobov danes premišljujmo dušam v vicah in sebi v prid!

I. V vice hočemo torej pogledati, na uni svet, da bi dušam, ki tam trpe, pomagali! Kdo pa nam bo ta neznani kraj pokazal, odkoder prošnja k nam prihaja? Noben človek tega ne more; le vera, ta luč nebeška razsvetljuje nam to strašno brezдно. Sledimo tej luči!

Naš Gospod Jezus Kristus govori pri sv. evangelistu Matvežu (12. 32.) o grehih, ki ne bodo odpuščeni ne na tem in ne na onem svetu. Iz tega vsakdo lahko vidi, kakor učita sv. Avguštin in sv. Bernard, da so tudi taki grehi, ki se odpuščajo na onem svetu. Kje pa je na onem svetu kak tak kraj, kjer se grehi odpuščajo? Pekel to ne more biti; zakaj „*ex inferno nulla est redemptio*“, iz pekla ni nobene rešitve več, torej se v peklu tudi grehi ne odpuščajo. Tudi nebesa to ne morejo biti, zakaj *nič nečistega* (z grehi obloženega) *ne more priti v nebeško kraljestvo*.

Neki drug prostor je, katerega je ustvarila vsemogočnost božja, in katerega je njegova neskončna pravica v zvezi z neskončnim usmiljenjem v to določila, da duše onih rajnih, ki so umrli v milosti božji, trpe časne kazni za one male grehe, za katere se na svetu še niso dosti spokorili. Ta kraj imenujemo mi vice.

Ta resnica je za nas tolažilna, a vendar nam vzbuja strah in grozo. Tolažilna je nam ta resnica; zakaj, kdo izmed nas more reči, da je brez greha? ali da se je že spokoril za vse grehe? Saj pravi sv. pismo, da celo *pravični sedemkrat na dan greši*. Zato ne bi prišel zaradi svojih malih napak v nebesa, ako bi vic ne bilo.

Hvala torej usmiljenemu Bogu, da duš, obloženih z malimi grehi, ne pahne od sebe, temveč je zanje določil poseben kraj, kjer se očiščujejo in poravnavaajo svoj račun z Bogom, da prej ali slej vendarle zagledajo obličje božje.

Toda čeprav je ta resnica tolažilna, vendar nas mora navdajati s strahom pred neskončno pravico božjo, ki vsak tudi najmanjši greh kaznuje. Navdajati nas mora s strahom tudi prepričanje, da v vicah nobeden ne more sam sebi kaj pomagati,

temveč se mora zanašati na tujo pomoč, na molitve in dobra dela drugih kristjanov.

Kaj pa naj rečem o onem ognju, katerega je Bog zažgal v vicah, da se duše v njem popolno očistijo? Že na tem svetu mora človek marsikaj pretrpeti, marsikako bolečino prenesti. Toda v vicah je mnogo hujše. Laški pesnik Dante Alighieri pravi, da je nad vrati v pekel zapisano: skozi mene se pride v mesto trpljenja, skozi mene se pride v večne bolečine. Prva polovica tega izreka je zapisana tudi nad vicami. Ne bom popisoval na dolgo, kako je trpljenje v vicah. Le par izrekov svetih očetov vam omenim. Sv. Avguštin pravi: „Vice sicer ne trpe večno, vendar presegajo vsako bolečino, katero je kdaj kak človek občutil ali jo sploh more občutiti.“ Sv. Ciril piše: „Ako primerjamo vse muke in bolečine tega sveta z bolečinami v vicah, so najhujše bolečine tega sveta še tolažba v primeri z bolečinami v vicah. Kdor bi spoznal trpljenje v vicah, ta bi trpel raje vse bolečine sveta od Adama do sodnjega dne, nego pa en sam dan preživel v vicah.“ Ko je sv. Katarina Sijenska nekdanj videla v prikazni duše v vicah, čutila je ona samo zaradi tega pogleda take bolečine, kakor bi stala na živi žrjavici in pozneje se je le čudila, da je v tistih trenutkih sploh še živa ostala.

Sedaj pa, predragi v Kristusu, pomislite: v tem kraju silnih bolečin so morda naši dragi rajni. Otroci, morda so tu vaši starši, in vi starši, morda spe tu kateri vaših otrok, tu zdihujejo morda vaši bratje in sestre, tu jokajo vaši prijatelji in dobrotniki.

Kako marsikak otrok gre nedolžen na oni svet. Mati joka po njem, a njen ljubljenec jej z nebes govori: „Saj nisem zgubil nič na svet, med angeljčke sem tukaj vzet! Ne jokajte se, mamica, v nebesih 'mate angeljčka!“ A koliko je pa tudi takih, o katerih bi smel zaklicati: „Tantillus puer et tantus peccator!“ Morda ga je Bog poklical na oni svet zato tako hitro, da še hujši ni postal. Sedaj se pokori v vicah. Lahko si mislimo, kako joka, kako steguje svoje ročice do svoje še žive matere, do svojega očeta, do bratov in sestra ter kliče: „Pomagajte mi, meni je hudo, pa si ne morem pomagati!“

Sv. Monika je govorila na smrtni postelji svojemu sinu sv. Avguštinu: „Položite moje truplo, kamor hočete, zato si ni treba delati skrbi! Samo to vas prosim, da, kjerkoli ste, spominjate se name pri altarju Gospodovem!“ Marsikaka umirajoča mati ravno tako goveri svojim hčeram in sinovom: „Pokopljite

me, kjer hočete, toda molite zame!“ Hči, ali si izpolniša to zadnjo željo svoji ljubi materi. Morda enkrat, dvakrat, desetkrat — potem pa nikoli več ne. Mati pa le še trpi in prosi in kliče: „Ljuba hči, pomisli, koliko sem jaz zate storila, koliko sem s teboj trpela. Hranila sem te, oblačila te; in zato, ker sem bila predobra s teboj, se sedaj zaradi tebe tukaj pokorim. Glej, kako rada sem te imela! Ti pa si name pozabila, komaj je trava prerastla moj grob! Usmili se me, hči, vsaj ti, ker roka božja me je zadela!“

Kako marsikak skrben oče še v zadnjih trenutkih daje nauke svojim ljubim sinovom, ker želi, da bi bili vsi dobri in pošteni. Ve, da denar in premoženje človeka še ne stori srečnega, temveč poštenost in življenje po veri. Zato jih uči in svari, zraven pa zopet in zopet dostavlja: „Sinovi, molite zame!“ A kako radi sinovi nato pozabijo. In njih dobri, njih blagi oče milo kliče: „Sin, glej vse, kar sem mogel, storil sem zate, noč in dan sem se trudil, da bi ti enkrat srečen bil. Vse sem ti prepustil, še stradal sem, da bi tebi enkrat ne bilo treba trpeti. Za vse to, kar sem storil zate, kar sem ti dal, nisem tirjal drugega, nego tvojo sinovsko ljubezen. Prosil sem te: Sin, ko zatisnem oči, moli zame, jaz bom pa v nebesih zate! Komaj pa se je grob nad menoj zagrnil, pozabil si me; namesto da bi molil zame, pa preklinjaš. Oh, sin, ali sem to zaslužil za vse dobrote, ali me tako plačuješ. Prosim te, ne pozabi me; moli zame, ker roka božja me je močno zadela!“

Kako marsikaka žena kliče iz vic svojemu še živemu možu: „Dragi mož, spomni se na pretekla leta! Ker me je pa Bog poklical s sveta, dobil si drugo, name si pa popolnoma pozabil. Prosim te, vsaj moli zame!“

Tako in enako kličejo dan za dnevom milijoni in milijoni rajnih, katerih duše v vica h trpe. Posebno današnji dan, ko nas sv. Cerkev še izrečno spominja nanje, grmi iz vic neštivilno milih prošnjâ: „Usmilitese nas, usmilitese, vsaj vi prijatelji naši, prijateljice naše, ker roka božja nas je močno zadela!“

Kristjani, ali moremo, ali smemo trdovratni ostati pri teh prošnjah? Jim li ne bomo pomagali? Postavimo se v duhu na njih mesto v vice! Oni so v milosti božji, poklicani so v to, da bi gledali Boga, neizmerno hrepene po tem, a vendar ne smejo še, v temni ječi, v ognju se morajo še čistiti. Vsaka duša ima pred seboj celo življenje na svetu. Sedaj spoznava, kako lahko bi se že v življenju za svoje grehe spokorila, pa se ni hotela.

Rada bi vse poravnala, vso škodo popravila, vse pohujšanje odvrnila, a prepozno je; sedaj si ne more nič pomagati, le trpeti mora.

Kristjani, ali je še kdo tako potreben naše pomoči in usmiljenja, kakor uboge duše v vicah? Kličejo nam: „Usmilite se nas! Pomagajte nam!“ Torej pomagajmo jim! A naša pomoč mora biti delavna! Marsikaka solzica se sicer potoči po rajnem. Bridko je iti za pogrebom ljubega rajnega, čimbolj se bliža grob, tem hujša je srčna bolečina. Ne moremo si misliti, da bi njega res nikoli več ne videli na svetu. Spuste ga v grob in prst nasujejo nanj: — kmalu je oko suho. Ta ali oni še pravi: „Eno čast mu lahko še skažem; spomenik mu bom postavil na grob.“ Potem pa meni, da je že vse storjeno. In: Komaj preteče leto dni, nobeno oko več ne solzi!“

Kristjan, če postaviš rajnemu spomenik, skažeš mu čast, a ne pomagaš mu s tem nič. Tudi tvojih solza ne potrebuje; on le kliče: „Usmili se me!“ Sv. Duh pravi (2. Mak. 12. 46.): Sveta in dobra je misel, moliti za mrtve, da bi bili rešeni.“ Sv. Krizostom piše: „Rajnim se ne pomaga z jokom, temveč z molitvijo in miloščino.“ In sv. Ambrož pravi: „Ne s pomilovanjem, temveč z molitvijo, ne s solzami, temveč z darovi priporočujte duše rajnih Gospodu.“ Ker smo v občestvu z dušami v vicah, zato jim lahko pomagamo z molitvijo, zlasti s sv. mašami, s postom, z miloščino, z zatajevanjem samega sebe in z drugimi dobrimi deli. Njim v blagor daruj svoja dela in osrečil jih boš!

Razložil sem vam prvi klic, ki zlasti danes doni iz grobov in iz vic, mili glas: „Pomagajte nam, ker mi si ne moremo nič pomagati!“

II. A iz grobov in iz vic doni še drug pretresljiv klic, sva-rilen glas: „Rešite sami sebe, da tudi vi za nami ne pridete!“

Ako s pobožnim duhom stopite na pokopališče tje med grobove, gotovo se vam zbude v srcu resne misli, drugačne misli nego pri posvetnih veselicah. Duh postane trezen in spozna, da je vse posvetno nečimerno, da le to, kar je večno, je kaj vredno, le to ostane. Bogastvo mine, lepota zgine, zdravje mine, veselje zgine, življenje mine: in čeprav bi mi živeli stoinsto let, čeprav kakor sam Matuzala 969 let, umrli bi pa vendarle. Kako nespametno je torej zaupati posvetnemu blagu, posvetnim častem, ki vse skupaj ni drugega nego prah in pepel!

Koliko tisoč kristjanov je lani na ta dan molilo za verne duše v vicah, danes pa so morebiti že sami med njimi in mi molimo zanje. Danes molimo mi zanje, da bi se jih Bog usmilil, danes leto dni pa bomo morda že tudi mi klicali iz njih sveta: „Usmilite se nas, usmilite se nas vsaj vi, prijatelji naši, ker roka božja nas je hudo zadela!“ in drugi bodo molili za nas. Ali more kdo izmed nas reči, da to ni mogoče?

Prej ali slej enkrat gotovo tudi nas poneso ven iz doma v črno zemljo. Bog ve, ali nas bo kdo spremljal na tej zadnji poti? Položili nas bodo v hladno zemljo; Bog ve, se bo li komu zato solza utrnila v očeh? Zabobnele bodo nad našo zadnjo hišico trde prstene grude, črna zemlja nas bo zagrnila; Bog ve, ali se nas bo potem še kdo spominjal — in če se bo, doklej neki bo to trajalo? Ali bo pa tudi zmolil kak očenaš za naš dušni mir? Morda in celo najbrže bomo kmalu pozabljeni od vseh, celo od najboljših prijateljev; nihče ne bo niti vzdihnil: „Bog, daj mu večni mir!“ Čez naše zelene grobove bodo hodili in skakali, mi pa bomo v črni zemlji spali kot hrana črvov, kot prah in pepel.

Glejte, to nas čaka in nič drugega, ker smrt ne izbira, temveč vse pobira, mlade in stare, bogate in revne, imenitne in neznatne — vse pada pod bridko smrtno koso. Ali pa naj se tega bojimo? Ne, nikakor ne! Saj pravi neka pesem tako lepo: „Blagor mu, ki se spočije, v črni prsti v Bogu spi! Lepše solnce njemu sije, lepša zarja rumeni!“ Mi vsi si želimo miru, želimo si, da bi bili brez nevarnosti, brez skrbi, brez bolečine. Toda to se nam na svetu nikdar ne bo uresničilo. Mir in pokoj bomo zadobili šele tedaj, ko nas polože v „jamico tiho“. Tukaj leže mrtvi drug poleg drugega, največji bogatin poleg največjega berača, največji mogočnej poleg najbolj zaničevanega reveža: in vendar kako radi se imajo! Ni sovraštva, ni zavisti, ni prepira, ni zaničevanja — kako radi, oh kako radi se imajo med seboj. Kdo bi si ne želel tega ljubega miru? Tu in le tu: „Bridke tuge, bolečine, duhomornih trop skrbi, žalovanje grenko mine, potok solz se posuši.“ V grobu „strasti ne buči vihar, bratoljubje vlada v jami, greje prah ljubezni žar!“

In če vse to dobimo z grobom vred, česar si najbolj želimo, zakaj bi se bali smrti? „Skrbimo le za eno stvar: skrbimo, da bodo naše neumrljive duše v prijateljstvu božjem, potem se nam ni ničesar, prav ničesar bati, ker: „Blagor jim, kateri v Gospodu zaspe, v slavi nebeški se tam prebude!“

Ako pokopljejo naše truplo, duše ne morejo pokopati, duša zapusti to minljivo luščino in gre v večnost. Telo se položi v zemljo kakor zrno. Zrno sicer zgnije v zemlji, toda spomladi krasna rastlina s cvetjem obložena požene in kali. Tako tudi bodo naša trupla zgnila, a enkrat bo napočila tudi nam večna pomlad v svetih nebesih, ko se duše zopet združijo s poveljčanimi telesi. Ako pa zrno nima kali, zgnije, a ne ozeleni, tako tudi človek, ki nima v sebi kali žive vere, združene z dobrimi deli, zgnije, a njegovo telo ne bo ostalo častitljivo, temveč ostalo bo gnjusno, nesrečno z dušo vred na vse veke.

Zato, predragi, naj se nihče ne tolaži, češ, da le v vice pridem, potem bo že dobro. Ne, ljubi moji, v vicah je hudo trpljenje, hujše nego si ga sploh moremo misliti. In iz vic ne pride nobeden, „dokler ne poplača dolga do zadnjega vinarja.“ (Mat. 5. 26.) Večni Sodnik natančno preiskuje vse. Na to preiskavo merijo besede pri preroku Sofoniju (1. 12.): „V tem času bom jaz Jeruzalem s svetilkami preiskal.“ Zato ne bodimo mlačni, da si ostre kazni s tem ne nakopljemo, ker „strašno je pasti v roke živega Boga!“ (Hebr. 10. 31.) Pazimo torej, da tudi mi enkrat ne bomo vzdihovali in prosili: „Usmilite se nas vsaj vi, prijatelji naši!“ temveč, da bodo za nami v grob lahko potolaženi klicali naši pogrebci: „Oj, srečna, srečna, duša ti! In s tabo vsak, ki v Bogu spi!“

Končati moram! Na kratko še rečem: Ker nobeden ne ve, kako je v večnosti, kako je tam našim dragim rajnim: molimo zanje, žrtvujmo se zanje! Otroci, ne pozabite svojih dobrih rajnih staršev, starši, ne pozabite svojih ljubih rajnih otrok. Bratje spomnite se svojih sester, sestre svojih zvestih bratov. Morda vsakemu izmed nas danes ta ali oni ali celo njih več kliče: „Prijatelj moj, prijateljica moja, lepo te prosim, pri križanem Jezusu, pomagaj mi, da ga bom že skoraj gledal!“

Ti pa, večni Sodnik, usliši prošnje naše in vseh vernih, ki danes kipe k tebi v blagor trpečih duš. „Pie Jesu, Domine, dona eis requiem!“ Mili Gospod Jezus, daj jim večni mir!“ Amen.

† J. Benkovič.

Štiriindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Morje — življenje.

Stopil je v čoln in njegovi učenci so šli za njim. Mat. 8, 23.

Kako nenavaden prizor! Morje se peni, vihar besni, ljudje se tresejo — in Jezus pri toliki, rekel bi smrtni nevarnosti, spi mirno in sladko! Gotovo je to nekaj nenavadnega in gotovo nam bo dalo premišljevanje o tem veliko lepih in tolažljivih resnic. Premišljujmo torej danes spečega Jezusa na morju in druge dogodke današnjega sv. evangelija.

Utrujen od obilnega dela in pridigovanja v mestu Kafarnavu se je hotel Jezus odtrgati ljudstvu, da bi se nekoliko odpočil, potem pa zopet v drugih krajih sejal seme božje besede. Njegovi učenci so mu sledili na morje, oni ga niso zapustili. Mi torej vidimo Jezusa na morje obenem z njegovimi učenci. Kaj nas uči ta pogled? Svet, na katerem živimo, prav lahko primerjamo morju, in naše življenje z nekim potovanjem po tem širokem morju. Morje se vedno spreminja; sedaj je mirno, precej potem pa valovito in viharo; ravnotako se tudi v našem življenju vrsti sreča in nesreča, žalost in veselje, sladkost in bridkost. Valovi morja niso vedno enaki; sedaj se vzdignejo, sedaj zopet ponižajo. Ravnotako je pri človeku; bogastvo se menja z beraštvom, čast s sramoto. Kdor živi v najvišjih časteh, je morda čez malo časa že od vseh zapuščen in zaničevan. V morju velike ribe male pojedjo, ravnotako tudi na svetu močnejši muči slabotnega, bogataš stiska reveža. Morska voda je grenka, toda živali v njej prav rade prebivajo, svet je tudi poln bridkosti; a vendar se ljudje sveta tako navadijo, da ga le jako neradi ob smrti zapuste. Vse vode se stekajo v morje in vendar morje nikdar ne prekipi; ravnotako tudi človek ni nikdar sit časnih, minljivih reči; oderuh nima nikoli dovolj bogastva, častilakomnost nikdar dovolj pohvale, nečistnik v svojih pregrehab ne pozna nobenih mej. Sv. Bernard je naredil primero med morjem in med človeškim življenjem, rekoč: „Nevarnost morja se vidi v tem, ker jih toliko v njem utone, nevarnost sveta se spozna iz tega, ker se jih v njem toliko pogubi.“ In v resnici. Nevarnosti, katere so na morju velike z ozirom na telo človekovo, te nevarnosti so podobne

onim na svetu, v katerih se pogubi lahko naša duša. Na morju je polno besnečih, nevarnih valov; v življenju je polno skušnjav za našo dušo. Na morju je polno skal, ob katerih se marsikaka ladja razbije, v življenju je polno slabih zgledov, pohujšljivih družčin, v katerih se marsikaka nedolžna duša izgubi. V morju so živali, ki so nevarne človeku, ker lahko živé na morju in na suhem; med ljudmi je pa mnogo takih, ki imajo, kakor pravi Salomon, mesto jezikov meče v svojih ustih. Kdo so ti? To so vsi opravlјivci, obrekovalci in lažniki in preklinjevalci, ki božje zapovedi z nogami teptajo, ker jih ne izpolnjujejo. Sv. pismo govori o ljudeh, ki imajo ena usta, pa dva jezika. Kdo so ti? To so vsi goljufi, ki sladko govoré, a v srcu nosijo strup. So hudi ljudje, ki imajo po več glasov; to so tisti, ki služijo sedaj pijanosti, sedaj nečistosti, sedaj kletvini, sedaj nevoščljivosti. Končno še nekaj: Na morju ni nobene stalnosti; vsaka ladja, vsak čoln komaj čaka, da pride k suhi zemlji; sv. apostol pa pravi o tem življenju, da mi nimamo tukaj stalnega bivališča, ampak vsi hrepenimo, ali vsaj morali bi hrepeneti po drugem življenju, kjer nas čaka ali srečen domači kraj večnega veselja, ali pa prokleta bivališče hudobnega duha!

Ali nisem torej prav imel, ko sem primerjal naše življenje na tej zemlji potovanju po morju? Vsi smo torej na tem nevarnem morju in vedno smo v nevarnosti, da ne potonemo. Kdo torej ne vidi, da moramo biti oprezní, jako oprezní, da moramo paziti na svojo dušo, da se ne pogubi.

Kako pa hočemo narediti, da se na tem nevarnem morju ne bomo pogubili? Naredimo tako, kakor so naredili učenci. Oni so šli na morje, pa ne sami, ampak vzeli so seboj Kristusa. Torej Kristusa moramo seboj vzeti na to nevarno potovanje. Njega si moramo izvoliti za krmarja, za tistega, ki bo vodil ladjo našega življenja varno po valovih sveta. Brez Kristusa se gotovo pogubimo, z njim pa gremo lahko v največje valove, in naša duša bo rešena, ker bo imela vodnika, bo imela njega, v katerem je edino najti zveličanje.

Ko se je nahajal čoln sredi morja, je nastal velik vihar, valovi so se visoko dvigali, in učenci so bili v nevarnosti, da se potopé. Morda si kdo misli, to je bil samo slučaj, da je morje vzkipeló. Res, tako bi utegnil govoriti človek, ki nima trdne vere. Mnogi niso zadovoljni, da Boga žalijo s svojimi obilnimi grehi, da se ne zmenijo za njegove zapovedi, ampak živé in greše,

kakor se njim samim poljubi; predrznost mnogih gré celo tako daleč, da hočejo Bogu celo vladarstvo vzeti, da celo pravijo, da ga sploh ni, da se sramujejo reči: To je božja volja, tako je Bog hotel, ampak pravijo, tako in tako je hotel samo slučaj. Kaj pa je slučaj? Prazen nič v praznih ošabnih glavah! Ali naj pa ta prazni nič vlada ves svet, živali in ljudi? In vendar se premnogi še bahajo s svojo pogansko učenostjo; toda taki, ki zavržejo Boga in njegovo vladarstvo, taki niso kristjani, to so samo krščeni pogani, to so sinovi hudobnega duha, ki se je tudi uprl Bogu. Ako je hiša še tako lepo opravljena in dobro zidana, razpade sama ob sebi, če bi je nikdo ne oskrboval in popravljaj. In tako velikansko gospodarstvo, kakor je ves svet, naj bo brez vladarja, naj se samo po sebi vlada? Ako torej kdo misli, da svet nima vladarja v nebesih, je to črna nehvaležnost nasproti Bogu; kajti, ako pomislimo, kaj je Bog vse storil od Adama pa do današnjih dni ljudem, ako beremo v sv. pismu, koliko skrb in ljubezen je kazal ljudem od nekdanj, če zlasti premislimo odrešenje Kristusovo, ta sijajen dokaz božje ljubezni do nas, če premišljujemo, kako se je sv. vera preganjala, kako so kristjane mučili, pa se je vkljub temu razširila po vsej zemlji, potem je velikanska nehvaležnost od ljudi, ako nočejo svetu pripoznati vladarja v nebesih. Če bi vsak premislil samo svoje lastno življenje, koliko sledov dobi, ko ga je božja roka obiskala, ali s plačilom, ali pa s kako kaznijo. Žalostno je pa, da se mora marsikak kristjan prepričati šele pri svoji poslednji sodbi, da je Bog bil do njega neskončno dobrotljiv. Toda ne bom se mudil pri takih nesrečnih ljudeh, ki živé samo tjavendan, ki prepuste vse samo slučaju, ampak drugim podam ta le nauk: Kako tolažljivo in kako veselo je prepričanje, ki nam podeli tak srčni mir, da vse, kar nas zadene, bodisi sreča ali nesreča, prihaja od našega nebeškega očeta! Vse, kar se zgodi, zgodi se z božjo voljo. Kako lepi in tolažljivi so stavki, katere beremo v sv. pismu: „Vsi lasje vaše glave so od Boga prešteti in nobeden ne pade doli brez božje volje.“ Bog skrbi za cvetice na polju in za tice v gozdu, in nobeden vrabec ne pade na zemljo brez vednosti in brez božje volje. Resnica je torej, da Bog tudi za nas skrbi tembolj, ker imamo v sebi dragocen zaklad: neumrjočo dušo! Vse, kar se zgodi, vse se zgodi z njegovo voljo!

Tako je nastal tudi vihar na morju; ni hotel tako slučaj, ni hotelo tako morje, ampak tako je hotel Bog! Jezus je zaspal, da

bi pokazal svojo moč, ker je valovom mir zapovedal. Tudi v življenju se včasih dozdeva človeku, da Bog spi, da se ne zmeni za pregrehe ljudi; toda on čuje in včasih udari čez veliko časa, pa tem silneje, tem groznejše, da vsi čutijo njegovo moč. Gotovo je pa, da včasih pripusti, da človeka obiščejo vse mogoče bolečine in nesreče, toda to stori on, da ljudje spoznajo, kje imajo, kje morajo pomoči iskati, namreč ne pri ljudeh, ampak pri Bogu. Potem se zgodi, da se pač potapljamo, toda ne potonemo. Kadar se pa to zgodi, tedaj storimo to, kar so storili učenci. Namreč: zbudimo Jezusa. Kako pa? Z molitvijo! Molitev učencev je tudi zbudila Jezusa. Zato recimo v nesreči z Davidom: „Vstani, o Gospod, in ne zavrzi nas za vedno.“ Kdor pa moli, mora moliti z zaupanjem; nobena stvar ni Bogu tako neprijetna, kakor nezaupanje. Zato pravi prerok Jeremija: „Proklet je človek, ki stavi zaupanje na ljudi, svoje srce pa od Boga odvrta, blagoslovljen naj je pa človek, ki v Gospoda zaupa in k njemu pribeži.“ In vendar kolikokrat mi zaslužimo tisti opomin, katerega je dal Jezus svojim učencem. Komaj nam pomaga iz ene zadrege in nesreče, smo zopet taki, kakor poprej. Skrijmo se torej pod njegov očetovski plašč in recimo: „Gospod je moja luč in moj blagor; koga naj se bojim.“ Recimo tako, kakor je rekel neki sveti mož. Vprašali so ga, česa se na svetu boji. Dejal je: „Jaz se ne bojim ničesar.“ Vprašali so ga, če se ne boji lakote ali revščine. Rekel je: „Ne, saj je bil Sin božji sam reven, sam žejen, saj je izdihnil svoje življenje na križu, zakaj bi se torej bal revščine?“ Vprašali so ga, če se ne boji smrti in satana. Dejal je: „Nikakor ne, saj mi odpre smrt vrata v večno življenje, satan je pa privezan pes, ki samo laja, ugrizniti pa ne more, zakaj bi se ga bal?“ Vprašali so ga, če se boji pekla. Rekel je: „Popolnoma nič; kajti peklo je samo za peklenske duhove in sovražnike božje; jaz sem si pa vedno prizadeval, da sem bil prijatelj božji!“ Vprašali so ga: „Ali se ne bojite Boga?“ „Tudi Boga se ne bojim,“ je rekel, „ampak ga ljubim, ker nimam na svetu nobenega zvestejšega prijatelja!“

Vzemimo mi zase ta-le nauk: Bati se nam ni ničesar — razen greha. Greha se pa bojmo bolj kakor roparja; kajti ta vam zamore vzeti samo vaše telo, greh pa odvzame vašo dušo! Greha se torej bojmo, Boga pa ljubimo! Amen.

Ivan Baloh.

2. *Domovini bodimo Viktorini.*

(Priložnostni govor za praznik sv. Viktorina).

„Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi,
ga bom tudi jaz . . .“ Mat. 10, 32.

Vihar v današnjem evangeliju je preroška predpodoba viharjev zmot, krivih ver, skušnjav, zapeljevanja, preganjanja, nevere, ki butajo od vseh strani na vso moč ob ladjo Kristusovo, katoliško Cerkev, njene nauke, služabnike, naprave . . . Oklenimo se v teh viharjih trdno Gospoda, počivajočega v tabernaklju, in njegovih krmilarjev, svetnikov božjih, ki so se — nam v zgled in vzpodbudo — z živo vero, trdnim upanjem in gorečo ljubeznijo zmagovito ustavljali pretečim viharjem, ki katoliški Cerkvi nikoli niso prizanašali. Oklenimo se tudi živečih krmilarjev, papeža in apostolskih škofov, ki se s požrtvovalno vnemo, s prepričevalno učenostjo, s pobožnim življenjem ustavljajo vedno se v novih oblikah ponavljajočim napadom na vero Kristusovo. Tako spoznavajo Gospoda pred ljudmi. Izpolnila se bo obljava Kristusova tudi nad njimi, kakor se že izpolnjuje nad onimi, katere sedaj zato častimo za svetnike. Izmed mnogoštevilnih spoznavalcev božjih obhajamo danes spomin slavnega sv. Viktorina, škofa ptujskega. Veliko hvalevrednega so nam zabeležili cerkveni pisatelji o delovanju in zaslugah tega moža za sv. vero, katero je razširjal, zagovarjal, branil ter s svojo krvjo potrdil njeno resničnost ravno na ozemlju naše domovine. Slomšek je podal Slovincem dvakrat opis sv. Viktorina, v „Dejanju Svetnikov“ (str. 319.—323.) in v zlatih in sladkih „Drobtinicah“ za l. 1848., str. 8.—10. Slomškov veleučeni naslednik na škofovi stolici lavantinski, knez Mihael, pa je pred 20 leti v znameniti 280 strani broječi knjigi obširno, po spričevanju blizu 70 pisateljev vseh dob in krajev sestavil vreden spomenik vrednemu možu. Njegove slike se nahajajo tupatam na oltarjih; dijaško semenišče duhovskega naraščaja spodnještajerske škofije nosi deloma po njem ime; v Ptujju so v začetku novembra l. 1903. slovesno obhajali 1600 letnico Viktorinove smrti. Vladika lavantinske škofije živo želi, da bi se poživilo češčenje tega svetnika, s češčenjem své tudi posnemanje sv. Viktorina, ki je spoznaval Kristusa Boga pred ljudmi I. kot škof, II. kot pisatelj in III. kot mučenik. Delajmo po njegovem zgledu.

I. Sv. Optat Milevski imenuje Viktorina „zmagovitega zagovornika sv. vere, neupogljivega protivnika vseh krivovercev,“ in sv. Hieronim ga nazivlje „steber, zaslonba katoliške Cerkve.“ Te besede kažejo, da je bil mož apostolski v polnem pomenu te besede. Mučil in trudil se je, da izpreobrne neverne malikovalce, da sprijazni trdovratne krivoverce s Cerkvijo, pa da obvaruje vernike grdih zmot in jih potrjuje v pravi veri Kristusovi. A pri tem nikomur ne nastavlja zanj in spletk; vsakemu je odkritosrčen, skromen, blag, značajan (sv. Hieronim). Ta pohvala iz peresa najostrejšega presojevalca cerkvenega tem več velja, ako pomislimo, da je sv. Viktorin kot škof imel boj z brezbrojnimi, zvitimi krivoverci svojega časa in je pogumno branil sveti mož ljubljeno mater svojo, Cerkev, zoper najsilnejše ugovornike, zoper vse krive vere. Kdor vse to preudari, mora priznati, da je bil neumorno delaven škof, izredno učen bogoslovec, neustrašen pastir črede ter zavzet, spreten zagovornik nebeških resnic. „Bil je blag in plemenit po naravi in značaju, idealno navdihnjen, prijazen z vsakim, otroški skromen, darežljiv, bistroumen, duhovit, pobožen in natančen škof, zvesto udan svoji cerkvi, po dejanjih koprneč, moder in spreten predstojnik, vedno delaven, ne boječ se nobenega truda, ne žrtve, ne poznajoč počitka, kjer je veljalo za sv. vero,“ tako hvalijo sv. Viktorina življenjepisci. Res, vzor in zgled bogoljubnega, apostolskega škofa. Kaj v nas obuja spomin na njegovo škofovanje?

1. Škofje so redni učeni, oznanjevalci, apostoli Kristusovega nauka; naša dolžnost je, ta nauk sprejemati, se ga priučiti, vedno bolj ga spoznavati... Sredstva: katoliške knjige, nabožni listi, pridige, nauki. Zakaj ljudje Boga mrzijo, tajijo? Ker se ga bojijo. Zakaj se ga bojijo? Ker ga ne poznajo. Zakaj ga ne poznajo? Ker se ne učijo krščanskega nauka. Nevednost je košata mati nevere, brezbožnosti. „Kako bodo v Boga klicali, v katerega ne verujejo? Kako bodo vanj verovali, o katerem ne slišijo? Vera je iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi.“ (Rim. 10, 14, 17.) „To je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal.“ (Jo. 17, 3.)

2. Škofje so stebri sv. vere, katero z rimskim papežem združeni nepokvarjeno ohranjujejo, ker so zavarovani z darom nezmotljivosti. „Raje umrjem, kakor da ne bi se pokoril zboru katoliških škofov.“ (Ambr.) Bodimo torej v zaupanju na škofo trdni v veri, zvesti v resnici. Vsak po svojem stanu bodi varih, čuvaj stare, svete vere. Predstojniki, gospodarji, vladarji, uradniki,

činovniki . . . ! čim več vam je Gospod zaupal, tem več bo od vas terjal. Peteri talenti izročeni hlapcu vas na to opominjajo. (Luk. 19, 6.)

3. Škofje so redni delivci vseh sv. zakramentov, upravitelji božjih skrivnosti in milosti v katoliški Cerkvi. (1. Cor. 4, 1.) Brez teh ne ostane naša vera dolgo živa. Kristjani postanejo mlačni, ker zanemarjajo službo božjo, opuščajo zakramente, studence žive vode (Jo. 4, 14.) ter si kopljejo kapnice. (Jer. 2, 13.) Ne tisti, ki kliče: Gospod, Gospod! bo šel v nebeško kraljestvo . . . še manj tisti, ki Gospoda niti klicati noče. Ne ustrašite se današnjih bogotajcev, ostanite zvesti Cerkvi, če vas še tako zaničujejo. Naposled bodo varani nad vami vzdihovali: „Ti so, ki smo jih nekdanj imeli v zasmeh in zaničljiv pregovor. Mi neumni smo imeli njih življenje za nespamet in njih konec za nečast. Glej, kako so zdaj šteti med otroke božje in njih del je med svetniki. Mi tedaj smo zgrešili pot resnice in luč pravice nam ni svetila in solnce spoznanja nam ni vzhajalo . . .“ (Sap. 5, 3, 4, 5, 6.)

4. Grška beseda škof pomeni nadzornik, ogleda. Bodite i vi pazni nadzorniki noč in dan nad svojim najdražjim zakladom, sv. vero; bodite skrbni nadzorniki svojih hiš, ljudi, otrok, rodbine, mladine; bodite bedeci čuvaji krščanski čednosti in lepega življenja svojega in vseh vam izročениh. Ko sejavec spi, mu sovražnik priseje ljulike. „Ako pa kdo za svoje, zlasti za domače, nima skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika.“ (1. Tim. 5, 8.)

II. Kamor ni segla govorjena, živa beseda škofa Viktorina, je pa segala pisana ter užigala krščanska srca in navduševala za pravo prosveto. Kajti pri mnogostranskih opravkih in velikih skrbih je našel sveti škof še toliko zlatega časa, da je zmozel lepo število slovstvenih del zapustiti potomcem. Pač ni poznal počitka. Čeravno Grk in v grščini bolje izurjen, je pisal v latinskem takrat v zapadni cerkvi običajnem jeziku, ker ni iskal svoje slave, ampak korist neumrjočih duš. Oral je ledino; on je prvi znanstveno naobražen pisatelj, ki je na zapadu razlagal sveto pismo v latinskem jeziku; on nosi prapor med latinskimi tolmači svetih knjig. S peresom je vztrajno in uspešno branil resničnost katoliškega nauka zoper vsakovrstne zmote takratnih krivovercev, n. pr. Gnostikov, Montanistov, Antitrinitarcev, Manihejcev in drugih. S svojim znanstvenim, apologetičnim pisateljevanjem je dal zgled naslednikom skozi vsa stoletja; treba je bilo in zlasti še danes je treba braniti sv. vero ne le z jezikom, tudi še prav posebno s

peresom. V lavantinski škofiji so si ustanovili društvo sv. Viktorina, z namenom podpirati in pospeševati katoliški tisk, ki je vse pozornosti in trudoljubnosti vreden in ga je katoliška Cerkev potrebna v obrambo zoper strupene nauke nasprotnikov, ki se neutrudno in bliskoma širijo med vse sloje ljudstva, zlasti še ravno s tiskom.

1. Sovražniki svete vere rabijo tisk, knjige, časnike, liste . . . v svoje namene dan zadnevom redno, premišljeno, združeno, usiljivo, žal z velikim uspehom, v stotisočernih izvodih. Ako sežemo po pero, se le branimo. Učimo se od nasprotnikov požrtvovalnosti, vztrajnosti, pogumnosti! Navidez so oni na boljšem: kar in kakor oni pišejo, se človeški k slabemu nagnjeni naravi bolj prilaga, — in se ne dajo vezati z osmo božjo zapovedjo, ker sploh nobene ne priznavajo. A naposled pa mora vendarle zmagati resnica in pravica, ki pa je na naši strani. Sevé, v boju izkrvavi marsikateri, prej ko se pokaže zmaga. Naj nas to ne straši! Zgled cerkvenih braniteljev, apologetov prave vere v vseh stoletjih, naj nas spodbuja.

2. Časovne in stanovske razmere današnjega časa so se obrnile toliko na slabo, da ljudje nočejo, ne morejo, ne utegnejo kaj temeljitega, znanstvenega brati, se učiti; skrb za kruh jim vzame čas in sredstva, veselje in zmožnost do resnega proučevanja večnih resnic; dober mož je, ki vsaj tupatam kaj kratkega prebere. Vrhtega hoče vsakdo veljati kot v vseh strokah, torej tudi v verskih rečeh podučen, podkovan, da pri delu ali celo pri pijači lahko govori o vsem tem; predrzen napuh mu brani reči: „Tega ne umejem, ne vem.“ Zato verujejo vsakemu široko-ustnežu ali pa segajo po malih, zapeljivih brošurah, zato slepo verujejo, kar najdejo v „svojem“ časniku. Sami ljudje-delavci, trgovci, uradniki, obrtniki, dijaki — ne utegnejo misliti, še manj premotrivati višja, nadnaravna vprašanja, zanesejo se na svoj list; ta za nje misli in jim prežvekuje vsakdanjo dušno hrano; niti tega ne pomislijo, kdo in s kakim namenom v list piše in ali hoče, more pisati resnico. Ko bi poznali tega in onega pisatelja, bi ozlovoljeni vrgli list od sebe. Tako pa vsakemu vse verujejo, onih pa, ki so v verskih rečeh podučeni in pooblašчени učiti, ne poslušajo, oči zatiskajo, ušesa mašijo pred resnico.

Naša dolžnost je torej: na obran svete vere s peresom!

3. V to svrho deluj vsakdo po svojih močeh. Kdor more, naj piše, četudi od začetka neizurjeno, se bo že popravilo.

Priobčiti je dobro podučne dogodke, lepe zglede; slučaje, ki niso slučajni, temveč prst božji; zanimive novice, dobrodelne naprave, junaške čine vernih katoličanov . . . Kdor sam ne upa ali ne ve kam pisati, naj se posvetuje z dušnim pastirjem, ki je po svojem poklicu branitelj, ohranitelj in širitelj krščanske vere in njenih blagodejnih vplivov. Sevè, ostati je vsakemu poročevalcu, ustnemu in pismenemu, pri goli resnici, da ne trpi katoliški list zavolj pomanjkljive informacije. — Naročevati je treba po gmotnih zmožnostih katoliške knjige, liste, časnike in jih tako podpirati, da lažje in krepkeje izhajajo; denar je tudi v tem vladar. Kar posameznim ni lahko mogoče, pomorejo društva, zlasti bralna in izobraževalna. Tudi sosedge med seboj se v ta namen združujejo ter naročevanje olajšajo. Naročene liste je treba brati, da koristijo naročniku in mu obilno vračajo izdani denar s podukom in zabavo; naj koristijo še sosedom, zlasti revnim a dostikrat ukaželjnim, zato je dobro delo, jih izposojevati. Treba je agitirati, delati za razširjanje krščanskih listov z živo besedo in priporočenjem ter zahtevanjem lista v javnih prostorih, da počasi spodrinemo slabe ter uvedemo dobre liste. Ko bi sveti Pavel bil danes na svetu, urejeval bi katoliški list. Resnice svete vere, katekizem se mora danes razlagati po časnikih in listih, drugače ne more med ljudi, ki se redno odmikajo vsakemu ustmenemu nauku. Dobri listi so in naj bodo pisma, ki pričujejo o Kristusu (Jo. 5, 39.) in ga spoznavajo pred ljudmi.

III. Dika, čast, veselje je bil sv. Viktorin ne le svoji škofiji, tudi celi katoliški Cerkvi. Za ves svoj preogromni trud za slavo božjo, obrambo in ohrambo sv. vere, za zveličanje duš je naposled prejel nevenljiv venec mučeništva. Zadnje, deseto preganjanje kristjanov (za časa cesarja Dioklecijana) je bilo najsilovitejše. Preganjanje je bilo zlobno premišljeno, zvito osnovano, vztrajno, urejeno; povelje zoper vernike je bilo drugo ostrejšje od drugega. Najkrutejši ukaz pa, preganjati kristjane po vseh kotih in potih, je bil na vse strani razposlan dne 23. februarja l. 303. Tega leta je bil najbrž v Ptuju pod sodnikom Amantijem z mečem obglavljen sv. Viktorin, po besedah sv. Hieronima venčan s častnim vencem mučeništva; prenehal je na zemlji in pričel v nebesih živeti dne 2. novembra 303.

V preganjanju vernikov spoznamo, da je naša vera pristna, prava Kristusova vera. „Ako so mene, bodo tudi vas preganjali.“ Marsikaterega krivoverca je premišljevanje mučeništva privedlo v

naročje rimsko-katoliške Cerkve. Torej ne ustrašite se. Trpite kaj za Kristusa in lastno, večje plačilo v nebesih. Svojim najzvetejšim služabnikom da Bog največ trpeti. Mučeništvo, trpljenje so vrata v nebesa. Le trpimo s Kristusom, da bomo tudi z njim poveličani. (Rim. 8, 17.) Resnično vam povem, vi boste žalovali, svet pa se veselil. Trpeti moramo tako ali tako; obrnimo trpljenje Jezusu v čast, sebi v korist. Žalostno bi bilo, tukaj trpeti in še tamkaj večno goreti. Kristus je poplačal naš dolg, pa le večnega — ča s ne moramo sami. Trpimo za nebesa z uboštvo, zaničevanjem, v bolezni, v boju s hudobnim svetom, mesom, grehom, satanom.

Deteta prvi pozdrav na svet je jok in stok, starčeka slovo svetu so solze in zdihovanje. „Težek jarm leži nad Adamovimi otroci od dne njih rojstva do dne njih pokopa v mater vseh ljudi.“ (Eccli 40, 1.) Vzemimo trpljenje iz božjih rok, ne dolžimo drugih. Težave so milosti božje.

Bog nas strahuje, „da dosežemo posvečenje; nobeno pokorjenje se pričujoče ne zdi veselo, ampak žalostno, potem pa prinese skušenim miru poln sad pravice.“ (Hebr. 12, 11.)

Kdo ve, kaj bi iz nas bilo, ko bi nam Bog prizanesel vse trpljenje. Tega so se bali že pogani. (Zgled: Polikrat z zlatim prstanom.) Ostanimo stanovitni, saj ne trpi dolgo. Z Jezusom bomo kmalo mogli vzklikniti: „Dopolnjeno, dokončano je!“ Sveti apostol naše rodne zemlje! Daj se nam v teh mlačno-mrzlih časih ogrevati ob tvojih sijajnih čednostih, razsvetljevati našega duha ob tvojih vrlih naukih, ostati nepremagljivim v veri, tolažiti se v trpljenju s tvojo zmago črez svet in smrt, zmoto in greh ter se po tem viharnem življenju mirno in varno razveseliti zaželjenega zavetja po tvojem zgledu in tvoji priprošnji, o sv. Viktorin! Amen.

Irenaeus.

Petindvajseta nedelja po binkoštih.

O pohujšanju.

Odkod ima (njiva) ljuliko? In jim reče: Sovražen človek je to storil.

Mat. 13, 28.

Kristus je rekel nekaj: „V prilikah bom odprl svoja usta“ (Mat. 13, 35.) To svojo obljubo je spolnil, ker je svoje nauke razširjal najrajše v podobi prilik. Povedal je rad kak zgled ali

kako primeru, iz katere so poslušavci lahko posneli nauk zase. Tudi v današnjem evangeliju čitamo neko tako priliko, iz katere vsakdo takoj zajame nauk, katerega je hotel božji Učenik s tem dati. Toda, da bi vsakdo imel kaj koristi od te prilike, razložil je on sam vse natančno, ko so ga učenci prosili: „Mojster, razloži nam priliko o plevelu v njivi.“ In on je začel učiti: „Gospodar, ki je dobro seme vsejal na svojo njivo, je Sin božji, ki je prišel z nebes, da bi ljudem oznanoval zveličavni nauk. Njiva, kamor je sejal, je svet; dobro seme so oni ljudje, ki njegov nauk z veseljem sprejmejo, po njem žive in tako vredni postanejo nebeškega kraljestva. Plevel pa, ki je zrastel poleg pšenice, so grešniki in sploh hudobni ljudje, ki v Kristusov nauk niti nočejo verovati, ako pa verujejo, pa po njem ne žive. Sovražnik pa, ki je medtem, ko so ljudje spali, nasejal plevel med pšenico, je hudobni duh, ali pa po pregovoru: „Kamor hudobni duh ne more priti, tje pošlje svojega služabnika,“ oni nevarni, sprijeti ljudje, ki nesrečo in hudobijo širijo po svetu. Čas žetve, ko bo vsa pšenica požeta in očiščena plevela, je konec sveta, in poslednja sodba, ko bo večni Sodnik sodil vse ljudi. Ženjci pa so angeli, ki bodo sklicevali ljudi vkupaj in zveličane vodili v nebesa, plevel ali pogubljeni pa metali v večni ogenj. Zakaj kakor se plevel poruje iz pšenice in sežge, tako bo tudi sodni dan; Sin človekov bo razposlal svoje angele, ki bodo ločili dobre od hudobnih in jih sprevajali tje, kamor bodo obsojeni.

Tako je Kristus sam razložil to priliko v današnjem evangeliju. Kakor je veljala ta primera v Kristusovem času, tako velja tudi še danes. Tudi sedaj se seje pšenično seme na njivo, ali da rečem naravnost: seje se seme božje besede v človeška srca, a žal, da tudi sovražnik seje plevel med dobro zrno, ki hoče in skuša pšenico prerasti in zamoriti, t. j. poleg božje besede, poleg božjih naukov se trosijo med ljudi še drugi nauki, ki so podobn škodljivemu plevelu, kateri se morajo kakor plevel čimpreje s korenino izrjavati in pokončati. Zato je ta prilika za nas jako poučna, kako se moramo varovati pred takimi krivimi in zapeljivimi nauki in iz tega tudi vidimo, kako pregrešno in škodljivo je pohujšanje.

In o tem bom danes govoril.

Današnja evangelijska prilika nas torej uči, kako moramo živeti in skrbeti za svoje zveličanje, da nas sodni dan ne doleti usoda plevela, temveč da se bomo kot izvoljenci božji svetili kakor solnce. Kakor smo slišali, primerja Kristus svet njivi, katero on obsaja s semenom božje besede. Enako smemo vsakega posamnega človeka primerjati njivi božji, in Zveličar pa je oni sejalec, ki seje v naša srca najboljše seme; zakaj njegov nauk je duh in življenje, njegov evangelij je moč božja, ki zveliča vse, ki verujejo; razodel nam je voljo svojega Očeta nebeškega, dal nam je sredstva za zveličanje, z eno besedo: dal nam je moči, da postanemo otroci božji in dediči nebeškega kraljestva. Ta moč je dana tudi nam, ker tudi v naša srca se je zasajalo seme božje besede in se še zasaja; mi pa moramo le Boga prositi, da to setev blagoslovi, da seme ne zgnjije ali se ne osuši.

Toda, predragi v Kristusu, pomislimo nekoliko nazaj! Kolikokrat se je sejalo to božje seme v naša srca, koliko sadu je pa obrodilo? Ali je sploh kaj obrodilo? Ako nočemo sami sebe ogoljufati, moramo reči, da je pognala sicer semtertje kaka lepa pšenična bilka krščanske čednosti v naših srcih, toda plevela pa je povsod preveč. Ako vsklije le kaka bilka čednosti, že se plevel pregrehe zraven prikaže.

Odkod pa ta nadležni plevel? „To je storil sovražnik!“ Sejavec ni vzrok temu, on je zasejal le dobro, čisto seme. Mi sami smo krivi in oni, ki so plevel zasejali. Morda smo spali, kakor hlapci gospodarjevi v evangeliju, in nismo čuli v času nevarnosti in sovražnega napada. Morda so starši zanemarili svojo dolžnost pri odgoji, morda so oni tudi spali ravno tedaj, ko bi morali najskrbneje čuti. In priplazil se je sovražnik, ko je vse spalo, ko nikdo ni bdel in natrosil plevel med pšenico. In ko je ozelenela pšenica čednosti, prerastel jo je plevel strasti in sprijenosti ter jo zamoril, ko so nas slabi zgledi drugih ljudi potegnili za seboj. Tako, kristjani, se seje med dobro seme plevel pohujšanja in zapeljevanja, ki požene močne korenine, ki se zaje globoko v srce in raste od dne do dne vedno hujše in hoče vse drugo pokončati; vrt božji v našem srcu se spremeni v tako njivo hudobnega duha.

Že od nekdaj se je trudil Lucifer, ta glavar hudobnih duhov, ki je poln zavisti do človeka, da bi kolikor mogoče veliko ljudi zapeljal in spravil v večno pogubo. Da bi jih pa dobil v svoje zanjke, poslužuje se najraje ljudi samih in pusti, da drug dru-

gega zapelje. In žalibog, koliko jih je, ki se dajo rabiti satanu kot orodje v pogubo duš! Koliko jih je, katerim bi se smelo na čelo užgati napis „pohujšljivec“ ali „zapeljivec“, da bi se ga vsaj pošteni ljudje že iz daleka ogibali.

Ni bila kmalu kaka pregreha, zoper katero bi božji Učenik bolj se uprl, kakor pohujšanje. On je ves v sveti jezi zaklical, videč pred seboj trumo nedolžnih otrok: „Gorje mu, kdor pohujša katerega teh malih; bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in da bi se potopil v globočino morja. Gorje človeku, po katerem pohujšanje pride!“

Pohujšljivec se silno pregreši zoper Boga samega in zoper svojega bližnjega. Zoper Boga se pregreši, ker s pohujšanjem takorekoč iz božjih rok iztrga človeka, katerega je zase ustvaril. Zoper bližnjega pa se pregreši, ker ga pahne v smrtni greh in umori njegovo dušo. Sicer so vse stvari v oblasti božji, toda med vsemi se mu more le človeška duša oropati, ker je dal Bog človeku prosto voljo, da dela dobro ali hudo, kar hoče. Kdor torej bližnjega zapelje v greh, ta odtegne Bogu ono čast, katero bi mu zapeljavec moral dajati.

Še več! Človeška duša je še prav posebno lastnina Boga samega. Bog namreč človeka ni samo ustvaril, kakor druge reči, temveč ga je tudi s krvjo lastnega Sina odrešil; moral je torej dati zanj veliko odkupnino, da ga je zopet pridobil zase. Ves drug svet je ustvaril Bog samo z besedico: „Bodi!“ Človeško dušo pa je rešil večnega pogubljenja šele s tem, da je njegov edinorojeni Sin prišel na svet, tukaj preživel 33 let v največji revščini, v najhujšem poniževanju in preganjanju, in umrl v groznih bolečinah na križu. In taki, tako drago odkupljeni duši je Bog dal tudi vse pripomočke v sv. zakramentih, da se zveliča, dal je vsakemu posebej tudi angela kot spremljevalca, da ga varuje na vseh potih. Povejte mi, kristjani, kaj še bi mogel Bog storiti v naše zveličanje? Sedaj pa pride sin pogube, kak pohujševalec, in s svojim grdim govorjenjem ali nespodobnim obnašanjem zapelje nedolžno dušo ter s tem pokonča vse trude, katere je imel Sin božji, da je odrešil dušo. Ali ni res to veličanska krivica?

Kako pa naj se popravi vsa ona škoda, katero je kdo napravil s pohujšanjem? Oh, to se ne da več popraviti, razven ako Bog čudežno s svojo milostjo pomaga, da se zapeljana duša reši pogubljenja. Ko je bila družina pobožnega Joba zbrana v

hiši, zadosti je bil en sunek vetra, da se je poslopje porušilo in vse otroke podsulo; onih suhih kosti pa, katere je prerok Ecehiel v duhu videl, ni zmozel zediniti in oživiti veter, čeprav je pihal od vseh strani; šele Bog jih je po čudežu oživil (Eceh. 37.). Tu imamo podobo, kaj pohujšanje v človeku naredi. En sam pihljaj pohujšljivih besedi ali dejanj poruši lahko najlepše poslopje čednosti in umori mnogo duš. A kakšen trud je te zopet oživiti in spraviti na pravi pot! Moli, posti se, bičaj se celo svoje življenje, a onih duš vendar le ne boš izpreobrnil, katere si pohujšal. Bog edin jih še zamore z žarkom svoje milosti spraviti v pravi tir. Ako pa tega ne stori, zgubljene so vse one duše, zgubljena je tudi kri Kristusova, ki je bila zanje prelita, zastonj je vse zasluženje Sina božjega. Ali ni res to grozna nesreča?

Nekje na Francoskem je živel mladenič, ki je bil vsem drugim zgled. Bil je pobožen, ponižen, rad je molil in prejemal sv. zakramente, z eno besedo vse čednosti so bile v njem združene. Nekega dne je bila v sosednem kraju neka slavnost, katere se je hotel tudi on udeležiti. Navadno je hodil vedno z nekim prijateljem, ki je bil enako blag in zgleden, kakor on. Ta dan pa je šel slučajno sam. Med potjo ga dohiti neki drug mladenič, ki je bil v celi okolici jako na slabem glasu. Z njim bi se ta pošteni mladenič niti meniti ne smel, a žal, da ni odpodil od sebe tega vsiljenca. Sprva sta govorila vsakdanje reči, potem pa so se kmalu slišale nekatere nepremišljene besede. Hudobnež se je jel norčevati iz pobožnosti, iz molitve, jel je govoriti in se obnašati nesramno tako dolgo, da je tega, kakor angela nedolžnega mladeniča zapeljal. Komaj je bil greh storjen, napade ga slabost in v par trenutkih je bil ta mladenič mrlič; ni imel več časa obuditi kesanje nad svojimi grehi. To je hudobneža tako prestrašilo, da je kmalu potem prosil za vsprejem v neki sosedni silno strog samostan. „Usmilite se mene reveža,“ je prosil, „ki sem eno dušo v pekel pahnil. Vsprejmite me v samostan, da se pokorim zato celo svoje življenje!“ Prednik samostanski, previden mož, je rekel, da ga prej ne sprejme, dokler res ne pokaže poboljšanja. „Dobro!“ rekel je oni poboljšani hudobnež. „Čakal bom tako dolgo tukaj pri samostanskih vratih, dokler hočete, a proč se ne podam nikoli več, kakor le v samostan, da objokujem svoje grehe celo svoje življenje.“ Sprejeli so ga v samostan in bili so popolnoma zadovoljni z njim. Nikoli ni pozabil, da je en človek radi njega v peklju; vselej, kadar so se redovniki zbrali na kor k skupni molitvi, vlegel se je on čez prag, da so vsi čezenj hodili, in vsakemu je klical: „Usmili se mene nesrečnika, ki sem eno dušo pahnil v pekel!“ — Priznati moramo, da je ta zapeljivec delal hudo pokoro; toda jeli mogel rešiti s tem onega nesrečnega mladeniča iz večnega ognja. Ne, nikakor ne!

Glejte, kakšen je nasledek pohujšanja! In ko bi bil to edin tak zgled! Takih nesrečnih, žalostnih zgodb je na tisoče. Kako silno to Boga žali! Ko bi vse stvarstvo bilo pokončano, bi vse to ne bila taka škoda, kakor ta, ako se mu le ena duša ukrade in pahne v pogubljenje; zakaj s tem, da se ena duša ohrani in zveliča, doseže Bog več časti, nego mu jo morajo dati vsa živa bitja. —

In kako strašno peče pohujšljivca, ako se spomni, koliko hudega je v prejšnjih letih naredil s svojim pohujšanjem!

Eden najslavnejših nemških slikarjev, ki je v mnogih katoliških cerkvah naslikal tako krasne slike svetnikov, da je samo pogled nanje človeka že presunil, postal je na stara leta silno otožen. Nekdaj mu reče neki njegov učenec, kako zelo prijetno more to biti slikarju, da samo mrtva podoba toliko ljudi presune, izpreobrne in do nebes pripelje. Stari slikar pa s solzami v očeh odgovori: „Žalibog tega nisem vedno storil! Ko sem bil na Francoskem v onem času, ko je vse le po mesenosti in nesramnosti poželelo, ko je vse zaničevalo katoliško cerkev, slikal sem tudi jaz take pohujšljive slike, ki so v marsikaki nedolžni duši vzbudile ogenj gnjusne mesene poželjivosti. Zato ostanem jaz, dokler ostanejo te slike, za človeštvo hudobni duh. Oj, da bi tisti gospodje, ki imajo te slike, usmilili se moje uboge duše in slike sežgali.“

Sv. Bernard pripoveduje o neki nesrečni deklici. Do 16. leta je bila brez smrtnega greha. Tedaj pa je slišala neke polovico neke besede, katere pa ni razumela. Vprašala je dekle, in ta je bila pa tako hudobna, da je to povedala. Poslej je ta nedolžna deklica postala največja grešnica in je umrla kmalu potem zaradi svojega nesramnega življenja.

Takih žalostnih in strašnih zgledov bi vam mogel naštetati celo vrsto; a zadosti je že to. Zgledov imamo zadosti v vsakdanji izkušnji. Koliko, oh koliko mladih nepokvarjenih ljudi se v slabih tovarišijah, z pohujšljivimi pogovori, knjigami, podobami ali dejanji zapelje v pregrehe, iz katerih jih res le sama milost božja še more rešiti! Kaka odgovornost čaka one ostudne zapeljivce pred Bogom, ker on pravi: „Gorje človeku, po katerem pohujšanje pride!“

Glejte kristjani, to je tisti plevel pohujšljivosti in zapeljivosti, ki zamori vse ono dobro seme, katero pade v človeška srca pri pridigah, v spovednici in drugod. Zdaj še raste oboje skupaj, so skupaj dobri in hudobni, a pride čas, ko Bog poreče ženicom, angelom: „Poberite ljuliko, zapeljivce, in vrzite jih v večni ogenj! Amen.

† J. Benkovič.

Šestindvajseta nedelja po binkoštih.

1. *Drevo, podoba sv. katoliške Cerkve.*

Gorčično zrno je sicer najmanjše izmed vseh semen, kadar pa zraste, je večje, kakor vsa zelišča, in je drevo, tako da ptice izpod neba pridejo in prebivajo na njegovih vejah. Mat. 13, 32.

Vsemogočni Stvarnik, naš neskončno dobrotni Oče nebeški, je v svoji ljubezni do človeka vstvaril vse le zaradi njega. Ne smemo pa misliti, da bi neskončno modri Stvarnik vstvaril vse stvarstvo le v prid človeškemu telesu, da bi je le to rabilo in uživalo, temveč gotovo tudi v korist njegovi duši, da bi bilo tudi nji v blagor, časni in večni. Zato je Stvarnik, umetnik vseh umetnikov in mojster mojstrov, vdihnil v svoja dela, kot svoj mojstrski pečat, svoje modre nauke in večne resnice, da bi bile hrana in uživanje duhu človeškemu. Zaradi tega je pa nebeški Učenik tako rad zajemal in podajal svoje nauke iz stvarstva, učil nas je takorekoč brati ono sv. pismo božje, katero je Stvarnik zapisal in vtisnil v svoja veličastna dela. Tudi v današnjem evangeliju nam odpira Učenik božjo knjigo in nam kaže v nji prelepo resnico. Ta knjiga, polna svetih nauk, je drobno gorčično zrno, katero zraste kot drevo, da pridejo ptice izpod neba in prebivajo na njegovih vejah. In to drevo je podoba sv. katoliške Cerkve, nebeškega kraljestva na zemlji, govori Zveličar. Zato vam hočem danes pokazati na drevesu od Boga zapisane nauke o skrbi in ljubezni sv. katoliške Cerkve do nas, njenih otrok.

Sam Zveličar je hotel pokazati v ti priliki skrb sv. katoliške Cerkve do nas, ker pravi, da daje drevo varno streho in skrbno varstvo na svojih vejah pticam, ki prilete izpod neba. Tudi so naše duše prihitele od Boga iz nebes na zemljo in prišle v varstvo sv. katoliške Cerkve. In kakor vzame drevo človeka takoj po rojstvu, ko ga položi v leseno zibelko, v svoje naročje, in mu služi, dokler ga ne spremi v leseni rakvi iz tega sveta, tako vzame tudi sv. katoliška Cerkev človeka takoj po rojstvu v zakramentu sv. krsta v svoje materinsko naročje, ga čuje in neguje skozi celo življenje, dokler mu ne postelje ležišča zadnjega.

počitka z besedami: „Posvečen bodi ta grob v imenu Očeta in Sina in sv. Duha,“ dokler mu z blagoslovljeno vodo ne pokropi zadnje postelje in mu zadnjič ne vošči mirnega počitka.

Kakor se drevo, vkoreninjeno v zemlji, dviga kvišku, in s svojim vrhom kaže tja gori v sv. nebesa, v našo pravo, večno domovino, tako nam kaže tudi drevo sv. katoliške Cerkve, ustanovljene na zemlji, vedno tja gori v sv. nebesa, ko nam kliče: „Iščite tedaj najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice...“ „Le eno je potrebno...“ „Iščite, kar je gori...“ „Hrepenite po tem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji.“ „Naše prebivanje je pa v nebesih.“

Toda med rojstvom in smrtjo je pa mnogo bojov, mnogo potreb. Dokler ne dospemo do hladnega groba, je treba prebiti mnogo vročih dni; preden pridemo v nebeške višave, premnogo težavnih stopinj, vendar drevesa nam mnogo koristijo v telesnih zadevah na potu življenja, v dušnih zadevah pa nam je vedno v pomoč pravo drevo življenja, sv. katoliška Cerkev.

Prvim prebivalcem zemlje je dajalo le drevo orožje za brambo zoper nasprotnike. Tudi davni naši predniki so imeli navadno leseno orožje v boju s sovražniki, in še sedaj se skoro pri vsakem orožju rabi tudi les.

V duhovnih bojih s sovražniki naše večne sreče pa dobivamo močno duhovno orožje, namreč milost božjo, z drevesa sv. Cerkve pri vseh sv. zakramentih, sosebnost pa v zakramentu sv. birme.

Ko se človek peha in trudi na potih življenja, kako mu je tedaj prijeten počitek v hladni senci drevesa. To mu obenem daje tudi prijetno jed, hladilno in krepčilno pijačo. Ali pa ni sv. Cerkev naši duši, kar je drevo našemu telesu? Ali ne daje sv. Cerkev v skrbeh in stiskah naši duši miru, „ki ga svet ne more dati?“ Ali ni ona edina na svetu ono rajsko drevo, ki nam rodi nebeško jed angelskega kruha, ki krepča človeško dušo? Ali ni sv. Cerkev, edina na zemlji, ona blagoslovljena vinska trta, ki nam rodi vino, ki poživlja naše srce, vino, iz katerega poganjajo deviške duše?

Zbolel si, oslabil si, toda čudovito, zdravilno moč ima v sebi drevesno cvetje, sadje, listje, les in lubje, vršički ali korenine. Vživaš in ozdraviš se. Še čudovitejšo zdravilno moč ima drevo sv. Cerkve za boleznimi tvoje duše. Ves potrj in pobit si, že pojemaš, da, že si mrtvev za večno življenje. Približaš pa

se zaupno k čudodelnemu drevesu sv. Cerkve. V zakramentu sv. pokore kaplja balzam in olje tega božjega drevesa ljubeznivo na tvoje potrto srce, ga zdravi, tolaži, ga krepča in poživlja, in glej, „ozdravljen si in nikar več ne greši.“

Truden od dolgega pota in vednega boja se vležeš na zadnje ležišče zemeljskega življenja. Utrujeno je tvoje telo, bolesta je duša tvoja, toda iz drevesa sv. Cerkve pa lije na tvoje počutke krepčilno mazilo sv. poslednjega olja in krepča tvoje telo in mu daje nove moči, zopetno zdravje, ali pa poživi tvojo dušo za zadnji boj, za poslednjo pot v nebeško domovino.

Človeku na svetu pa še ni dovolj, da ima jedi in pijače za živež, da ima zdravilo in krepčilo v trudih in boleznih, on potrebuje tudi luči in gorkote. In tudi to dvoje nam daje drevo s svojim lesom.

Tema je bilo in mraz, preden je prišel Odrešenik v našo solzno dolino, da nam je vsadil, s svojo srčno krvijo zalil drevo sv. katoliške Cerkve, da nam sveti in nas greje. V temi največjih in najgroznejših zmot so tavalili ljudje pred Kristusom. Zgrešili so pot do sreče časne in večne. Menili so, da služijo svojim bogovom, pa so delali za svoje večno pogubljenje. Z grehom, menili so, da si služijo nebesa. Nebeški nauki svete katoliške Cerkve, drevesa božjega, so ona blažena luč, ki nam kaže edino pravo pot v večno življenje.

Tudi mraz je bilo štiri tisoč let, od Adama do onega blagoslovljenega trenutka, ko je pognalo na zemlji drevo cerkve Kristusove. Les tega drevesa je jel šele razširjati milo gorkoto ljubezni med ljudmi, kot brati med seboj. Ni je bilo prej ljubezni na zemlji, ne med narodi, ne med svojci, ne med tujci, ne med bogatini, ne med reveži. *Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj*, je tedaj po pravici rekel Jezus svojim apostolom. Čisto nova je bila zapoved ljubezni, v stari zavezi je niso poznali. Od lesa rajskega drevesa sv. Cerkve pa puhti ogenj ljubezni do bližnjega. Ta ogenj je ogrel srca vernikov, da so postavili brezštevne hiše sirotišnice za zapuščene otročiče, pozidali velikanske bolnišnice za uboge bolnike, odprli obednice za lačne in popotne. Ta ogenj nebeškega drevesa užiga srca šibkih devic, da zapuste dom in svojece, da darujejo sirotam vse svoje življenje. Tu jih lahko vidimo po vseh delih širne zemlje, podnevu in ponoči, po mestih in samotah truditi se za

nedolžno mladino, za ranjence in bolnike, za zapuščene starčke in zanemarjene jetnike. Sv. katoliška Cerkev je ono drevo, ki razširja neskončne sile božje gorkote in giblje človeška srca po vsem katoliškem svetu, da neprestano opravljajo v neizmernem obsegu neprecenljiva, zlata dela telesnega in duhovnega usmiljenja.

Mnogo nam koristi že drevje samo, obenem nas pa tudi varuje pred nezgodami od drugod. Moder gospodar zasadi okrog svoje hiše gosto in visoko drevje, da v a r u j e hišo hudega viharja in ognjene strele izpod neba.

Glejte, tako nas varuje tudi drevo sv. Cerkve s svojimi blagoslovi, molitvami in daritvijo sv. maše zalezovanja hudobnega duha, zapeljevanja hudobnega sveta in jeze božje od zgoraj. Ako prebiramo sv. pismo stare zaveze, naletimo prav mnogokrat na ostre šibe božje, ki so zadevale grešnike, včasih celo za male prestopke. Vesoljni potop, ogenj in žveplo izpod neba, šibe v Egiptu, na potu v obljubljeni deželo, grozni slučaji nagle smrti nam dovolj pričajo o tem. Toda, menite li, da dandanašnji na svetu ni lahkoživcev, kot ob Noetovem času, nespodobnežev, kot so bili v Sodomi in Gomori, upornežev, kot so bili Faraon, Kore, Datan in Abiron, menite li, da ni dandanašnji bogoskruncev, kot sta bila Helijeva sinova? Da, ne manjka se jih po širni zemlji vsakovrstnih velikih grešnikov in brezbožnikov, in vendar ne čujemo tolikokrat o splošnih in groznih šibah božjih. Odkod to prizanašanje? Glejte, na zemlji stoji zdaj mogočno drevo sv. katoliške Cerkve in se dviga tja gori v sveto nebo, in to drevo zadržuje šibo pravične jeze božje, da ne udari po upornikih. V sv. katoliški Cerkvi se daruje neprenehoma nekrvava daritev nedolžnega Jagnjeta, in ni ga trenutka ne podnevi ne ponoči, da bi se z drevesa sv. Cerkve, z njenih oltarjev, ne glasila mila prošnja Sina božjega: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo*. In ta mili glas preljubega Sina mehča srce nebeškega Očeta, da ne pokori grešnikov po njihovem zasluženju, temveč pretrpi ž njimi po svojem neskončnem usmiljenju.

Presrečni smo, da nas je Bog, ko nas je poslal na ta svet, izročil v varstvo tega mogočnega drevesa sv. Cerkve. To drevo ima za nas v obilnosti jedi, pijače in zdravila. Ono nam daje mogočno varstvo zoper vse sovražnike naše časne in večne

sreče. V njenem naročju smo varni od rojstva do smrti. Le spoznajmo svojo veliko srečo, ljubimo sv. katoliško Cerkev, poslužujmo se njenih velikih dobrot, držimo se njenega oskrbnika, rimskega papeža, držimo se njenih vrtnarjev, škofov in mašnikov, potem se nam ni bati hudega ne na duši, ne na telesu, ne v življenju, ne ob smrti. Amen.

Ferd. Gregorec.

2. Človek — otrok božji.

(Obenem osnova za priložnostni govor za god sv. Martina.)

Dragi kristjani! Danes se veselimo godu sv. Martina in ga radostno obhajamo; to pa zato, ker je vaša župnijska Cerkev posvečena sv. Martinu. Kdo bi se ne veselil njegovega godu? Saj celi svet njegovo ime s častjo izrekuje!

Že na tem svetu je bil veselje vseh pravičnih. Starši ga niso radi dali z doma. Ko je bil vojak, mu poveljnik prigovarja, naj še ostane. Cesar ga je rad videl na cesarskem dvoru. In njegovi učenci? „Zakaj nas zapuščaš,“ — rekli so ob njegovi smrti — „komu boš nas sirote izročil?“

Pa ne le svetu je bil drag, tudi nebesa so se ga razveselila današnji dan. „O srečen mož, čigar duša zdaj poseda raj, kogar se veselijo angeli in za kogar poskakujejo nadangeli; vsi svetniki ga kličejo, vse device ga vabijo: ostani pri nas na vekomaj!“ Sveti škof Severin je slišal, da so ga s prelepo godbo spremljali v nebesa!

Tudi mi se zedinimo z nebeščani in kličimo: „Bodi pozdravljen, sv. Martin, veliki in sveti škof sv. katoliške Cerkve, bodi pozdravljen, sveti naš župnijski patron!“

Mi se veselimo njegove sreče! On pa nam želi dobro in pravi: *Vi ste si mene izvolili za patrona, torej pa bodite moji posnemavci, kakor jaz Kristusov.* (1. Kor. 4, 16.)

Kaj radi bi postali deležni njegove slave. Zakaj pa ne, seveda, saj smo tudi mi božji otroci, otroška dedščina je pa pri Očetu. *Vem, da mi je pripravljena krona pravičnosti, a ne samo meni, temveč vsem, ki ljubijo prihod Gospoda.* (2. Tim. 4, 8.) Resnično, vsi smo otroci božji in dediči nebeškega kraljestva!

Pa glejte, kdor hoče tamkaj biti dedič nebeškega kraljestva, mora tudi tukaj biti otrok božji, a ne otrok hudičev, mora tu Bogu služiti in ne hudiču. O, koliko je pač sv. Martin to milost

cenil, in koliko si je prizadeval, da je ostal otrok božji! Zato je pa tudi zdaj njegov delež med božjimi otroci!

Torej vam bom danes pokazal:

- a) da smo otroci božji;
- b) da moramo kot otroci božji živeti;
- c) potem bomo tudi kot otroci božji umrli.

Sv. Martin, prosil za nas!

1. Bog je človeku dal naravno življenje, dal pa tudi čeznaravno življenje milosti, da nismo samo otroci svojih staršev, ampak po milosti božji tudi otroci božji. Ko je tedaj Bog človeka ustvaril in ga povzdignil v čast svojega otroka, takrat so vsi angeli, vsi otroci božji (Job 38, 7.), v nebesih prepevali Bogu čast in hvalo, da so dobili brate na zemlji.

A človek je grešil in postal iz otroka božjega otrok jeze božje, in sv. Krizostom pravi, da so bili angeli silno hudi na človeka, da je Boga žalil. In Sin božji je človek postal, da bi mi bili zopet otroci božji. In zopet so se angeli radovali, pojoč: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so prave volje.“

Kristus je oče novega roda (pater futuri saeculi), mi smo njegov zarod, in kakor hitro je kdo krščen, je ud te rodbine, glava pa je Kristus. In kakšno je število teh otrok? Pogledj proti nebesom in šteje zvezde, če moreš! Saj se po izreku sv. Pavla *otroci božji svetijo kakor luči po svetu*. (Filip. 2, 15.)

Kadar molite, recite: „Oče naš . . .“ „Ne skrbite le za to, kar boste jedli . . . saj ve vaš oče nebeški, da vam je vsega tega treba.“ (Mat. 6, 31 sl.) „Kdo izmed vas prosi očeta kruha, ali mu bo dal kamen? . . .“ (Luk. 11, 11.—13.)

Pa morebiti je prazno ime ‚oče‘?! Nikakor! „Glejte, kakšno ljubezen nam je skazal oče, da se otroci božji imenujemo in smo.“ (1. Jan. 3, 1.)

Imamo svojo hišo, tukaj sv. katoliško Cerkev, tamkaj nebesa. Imenitna gospoda ima več hiš, tako otroci božji. In veste, imenitna gospoda pozimi živi v mestu, zaprta v svoje palače in se varuje mraza. Kadar pa pride pomlad, potem pa gre vun na deželo v svoje cvetoče vrte in zelene gaje. Tako je naše življenje podobno pozimskemu času; kadar pa pride ljuba vigred, večna pomlad, o, potem se otroci božji preselijo v nebeško veselje, v rajsko lepoto. Predno pa gospoda gre na kmete, pošlje svoje

služabnike naprej, da vse pripravijo. Oče božjih otrok pa se ni zanesel na katerega angela; Kristus je sam šel: *V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč; grem vam mesta pripravljat . . .* (Jan. 14, 2. sl.)

Otroci božji imajo svojo mater. Kristus je na križu svoji materi izročil božje otroke. (Jan. 19.) Dobra mati, povsod mora biti, toliko ima skrbi, toliko trpi. Marija je prava mati, za vso hišo skrbi. Koliko je Marijinih cerkvâ, podob, koliko rožnih vencev, kolikokrat se moli angelovo češčenje, koliko imamo Marijinih pesmi; Marijinih društev, Marijinih bratovščin! Imenujem le Lurd: vsi iščejo zdravila pri nji, okrog nje se gnetejo, njo vsi povprašujejo, kakor v hiši vsakdo vpraša mater.

Svetega Martina prva skrb je bila, da je po sv. krstu postal otrok božji!

Kolika čast zate! Resnično, jaz sem otrok božji, pa nisem vedel! O, si vedel, a pozabil! Vsak smrtni greh ti vzame to veliko čast. Otrok božji, varuj se torej smrtnega greha, da ne postaneš otrok hudičev!

II. Živeti moramo kot otroci božji! Sv. Martin je tako lepo živel, da ga je Jezus sam pohvalil: „S to suktnjo me je Martin oblekel.“ Kdor hoče sv. Martina posnemati, naj se potruži: da bo *popoln, kakor je popoln njegov nebeški Oče*. (Mat. 5, 48.) „Ako ne boste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 18, 3.) „Ljubite svoje sovražnike . . .“ (Mat. 5, 44, 45.) „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi . . .“ (Mat. 5, 16.)

Če si po svojem grešnem življenju izgubil to čast, prosi sv. Martina, da zopet postaneš otrok božji, preden te Bog zavrže! Sv. Martin je prosil za nekega krivoverca, in cesar ga ni na smrt obsodil.

III. Ker je sv. Martin lepo živel, kot pravi otrok božji, je tudi kot takšen umrl. „Kaj iščeš tukaj ti, krvoločna zver . . .“ (Cfr. življenjepis.)

Tedaj ne pozabi: otrok božji si . . . Amen.

† *Dr. Iv. Križanič* pri Sv. Martinu pri Vurbergu l. 1886.

Poslednja nedelja po binkoštih.

Kdaj bo za nas „konec sveta“.

Videli bodo Sinu človekovega priti
v oblakih neba z veliko močjo in veli-
častvom. Mat. 24, 30.

Dva zelo važna dogodka sta, o katerih nam govori današnji sveti evangelij, in tudi danes teden bo še govor ravno o tem, namreč o koncu sveta in poslednji sodbi. Svet, kakršnega zdaj gledamo, ne bo ostal na večno tak, prej ali slej ga bo konec in odšel bo po poti vsega minljivega. Solnce se bo ogrnilo v temo, luna ne bo več svetila, zvezde bodo izginile in zemlja se bo z vsem, kar je na njej, v prah zdrobila. Nato pa bo poslednja sodba: Jezus Kristus bo prišel iz nebes z veliko močjo in veličastvom soditi žive in mrtve.

Kdaj bo konec sveta in poslednja sodba, tega mi ne vemo, zakaj Bog nam o tem ni nič natančnejega povedal. Ali naj preteče do tistega časa še tudi na stotine in tisoče let, enkrat bo gotovo konec sveta; zato so nam porok besede božjega Zveličarja, ki pravi na koncu današnjega svetega evangelija: *Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.*

Ali, predragi, v nekem gotovem pomenu lahko rečemo, da bo konec sveta in poslednja sodba že čez malo let; morda preteče do tedaj petdeset, štirideset, deset let, morda pa še eno leto ne! „Kako to?“ povpraša kdo začuden. Na to odgovarjam: Kadar človek umrje, je že zanj:

1. Konec sveta, 2. dan sodbe.

In prvi del bi vam z božjo pomočjo rad pojasnil danes, drugi del pa prihodnjo nedeljo.

Vse to, kar se bo godilo ob koncu sveta, nastopi vsaj podobno tudi ob naši smrtni uri, in zato lahko trdimo po pravici: Ko bomo umrli, bo za nas konec sveta.

1. Ob koncu sveta bo velika stiska povsodi, kakor pravi Kristus čisto določno v današnjem evangeliju. „Takrat pa bo velika stiska, kakršne še ni bilo od začetka sveta dozdej in je tudi ne bo.“ In kakšna bo ta stiska? Kužne in druge bolezni bodo nastale in smrt bo neusmiljeno kosila med vsemi narodi

po zemlji; strahovite vojske bodo divjale in kri se bo v potokih prelivala; narava bo takorekoč premaknjena iz svojih tečajev in raditega bo med ljudmi taka zmešnjava, tak strah. Dà, stiske tistih časov bodo večje kakor kdaj in po besedah Kristusovih tako velike, da bi se ne rešil noben človek, če bi jih božje usmiljenje ne skrajšalo.

In zdaj, predragi, glejte, kaj se bo godilo z nami, ko pridemo na smrtno posteljo. Vse podobno ravnokar naštetemu. Glejte le človeka, ki si ga je smrt izbrala za svojo žrtev, kolike stiske ga obdajajo od vseh strani! — Tu leži na postelji bolečin in noč in dan išče zastonj miru. Ne pokrepča ga nobena jed več, nobena pijača, zastonj skuša zapreti svoje oko, da bi zaspal, in drugega ne čuti kot strah in bolečine; tako je oslabel, da poskuša zastonj zmigati z roko, omoteni so vsi njegovi čuti, moč njegova se je izgubila. In ko začne smrt stegovati svojo koščeno roko po njem, mu začne sapa zastajati v počasnih, pretrganih vzdihih, mrzel pot mu stopa na čelo in žila prenehava biti. Obraz se mu spreminja, vsaka žila se napenja in vsaka kita krčevito poka in se nateguje, dokler ne ugasne v njem zadnja iskrica življenja. Ah, ali niso to stiske, v kakršnih še ni bil človek? In če je bil umirajoči posvetnjak, ki se ni nikoli zmenil ne za Boga, ne za večnost, kako strašne morajo pač biti te poslednje ure. Obesil je svoje srce le na posvetno; svet je bil njegov Bog. In zdaj gleda in čuti, kako se mu svet odteguje, da bo moral zapustiti hišo, ženo, otroke, prijatelje in znanca, veselje in zabavo, kratko: vse! Kako težka ločitev! Njegova vest, ki jo je dosedaj znal vselej utešiti in umiriti, se zbudi z vso močjo, stopi mu pred oči neštevilno krivic, njegovih hudobij in grehov, spominja ga brezštevilnih milosti, ki jih je prejel, da bi se lahko zveličal, pa se ni zmenil zanje; nazadnje pa mu tudi pove, da je potekel zanj čas milosti in usmiljenja, da bo treba stopiti pred sodnika, pred katerim so celo svetniki trepetali.

Sv. Gregor Vel. pripoveduje o nekem možu, z imenom Krizancij, ki je bil sicer zelo bogat, a za oni svet mu ni bilo mar. Ko je ležal na smrtni postelji, začne naenkrat grozno vpiti nad hudobnimi duhovi, ko so po božjem dopuščanju obstopili njegovo posteljo: „Pustite mi še časa, pustite mi še časa do jutri!“ Ali ti mu divje odgovarjajo: „Norec, zdaj bi rad še časa! Imel si ga dovolj, pa ga nisi prav obračal, in zdaj hočeš še časa? Zdaj ni več časa!“ Revež je kričal dalje in prosil pomoči. — Ob njegovi postelji je stal njegov sin Maksim in umirajoči mu mило

pravi: „Moj sin, pomagaj mi, moj Maksim, pomagaj mi!“ Pre-metaval se je od ene strani na drugo, rjovel v obupu in izdihnil svojo nesrečno dušo!“

Tak strah, take stiske, tak obup pride na posvetnjaka, ne-spokorne grešnike, ko pridejo na smrtno posteljo. O, kdo je med vami, ki bi hotel tako umreti?

2. Malo pred koncem sveta bo nastopil Antikrist s svojimi zavezniki in bo napravil veliko zmešnjavo med ljudmi. „Vstali pa bodo,“ tako pravi božji Zveličar v današnjem svetem evangeliju, „krivi Kristusi in krivi preroki in delali bodo velika znamenja in čudeže, tako da bi tudi izvoljene (če bi bilo mogoče) zapeljali v zmoto.“ O Antikristu govori tudi sv. Pavel in pravi o njem, da bo človek greha in sin pogube, ki se bo upiral in vzdigoval nad vse, kar se imenuje božjega in svetega, da bo šel celo v tempelj božji in se izdal za Boga samega. Ta Antikrist bo pa imel dovolj privržencev, zakaj učil bo le to, kar je vseč grešnemu poželenju človeškemu, delal bo tudi s pomočjo hudobnega duha navidezne čudeže, ki jih pa bodo mnogi imeli za prave. Zoper vse tiste pa, ki ga ne bodo hoteli priznati za svojega Odrešenika in kralja, bo pričel preganjanje, ki bo hujše kakor ono v prvih treh stoletjih krščanstva. Od krščanske vere jih bo veliko odpadlo, da če bi Bog ne posegel vmes, bi krščanstvo minilo na zemlji.

Tak Antikrist je za umirajočega hudobni duh, večni nasprot-nik Kristusov. „Ta strašni sovražnik,“ pravi sv. Alfonz Lig., „napne takrat vse svoje sile, da bi pogubil dušo, ki bo stopila v večnost. On namreč ve, da mu preostaja le še malo časa, če hoče dušo zase pridobiti, da jo bo torej, če jo izgubi, izgubil za večno.“ In zato nadleguje umirajočega z vsakovrstnimi izkušnjavami. Zdaj mu prigovarja, da še ne bo umrl, da je še dovolj časa za po-koro in da se ni treba bati Boga, neskončno dobrega in usmilje-nega; zdaj ga zopet žene v obup in mu kliče: „Prepozno je zate, Bog ti ne more in noče odpustiti tolikih grehov, si že po-gubljen. Zdaj ga potem muči z verskimi dvomi, mu dela izkuš-njave zoper potrpežljivost, čistost, vselej pa se mu približa od tiste strani, kjer upa, da ga bo najlažje zmagal.

Ali raditega ne smemo obupati! Kdor je v svojem življenju po svojih močeh služil Bogu, temu bo tudi takrat Bog pomagal v napadih pekla in prav posebno brani takrat Marija svoje častivce in jim pomaga do zmage!

3. „Takoj po onih dnevih stiske bo solnce otemnelo, luna ne bo dajala več svoje svetlobe, in zvezde bodo padale z neba

in moči nebeške se bodo gibale.“ S temi besedami je Jezus napovedal dogodke, ki bodo spremljali konec sveta. Ves svet se bo tresel, nebeška telesa bodo premaknjena od svojih potov in bodo treščila drugo ob drugo, solnce, luna, zvezde bodo izgubile svojo lepoto in svetlobo in ne bodo več razsvetljevale zemlje; črna tema bo ogrnila ves svet. Hitro na to pa bo padel ogenj z neba, ogenj bo izbruhnil tudi iz osrčja zemlje in cela zemeljska krogla bo le grozen plamen. In ta strašni ogenj bo uničil vse, kar bo na zemlji, vse ljudi, ki bodo še do tedaj živeli, vse živali, vse zaklade in bogastvo, kratko: vse. Da bo to res tako, nam potrjuje apostol Peter, ki pravi: „Gospodov dan bo prišel kakor tat, nebo bo prešlo z velikim treskom, elementi se bodo stopili v vročini in zemlja bo zgorela z vsemi svojimi deli.“

Glej, predragi, kar se bo godilo ob koncu sveta, se bo godilo tudi ob tvoji smrti. Ko boš ti že ležal trd in mrzel, ti ne bo več svetilo toplo solnce, mrzla luna bo izgubila svojo svetlobo, zvezde na nebu bodo zate ugasnile. Približal se je zate konec sveta in ne boš se ga več veselil in ga užival. Če si bil bogat, imel lepe hiše, čedno posestvo, dobro obrt, lepe denarje; zdaj nimaš od tega nič — samo grob. Če si užival v svojem življenju samo veselje, imel samo radostne dni, zdaj je zate vse minulo, čaka te — samo grob. Če si imel imenitne službe, so te ljudje spoštovali, si imel celo rede in svetinje na svojih prsih, zdaj je vse to izginilo kakor dim — eno ti še ostane — grob. — Tudi prijatelje in sorodnike si izgubil, izkazali ti bodo morda še zadnjo čast in spremili tvoje truplo do groba, a potem te bodo pozabili. Morda bo kdo molil zate, morda tudi nobeden!

Mogočni kralj Saladin, ki je v Aziji toliko kraljestev podjarmil, je zapovedal na smrtni postelji, naj ob njegovem pogrebu eden nese pred pogrebci na sulico nataknjeno srajco in naj kliče: „To je vse, kar je Saladin vzel seboj v grob.“ Da, da; „če človek umrje, ne vzame ničesar seboj, in njegova slava ne gre za njim v grob,“ pravi David. — Kako nespameten je torej kristjan, ki se popolnoma zarije v posvetno — ne pravim, da bi ne smel čisto nič zato skrbeti — ki skrbi samo za denar in posvetno blago, a pozabi na svojo dušo in večnost. Kako zaslepljen je torej tisti, ki zaradi prijateljev in premoženja, ki je danes, a jutri izgine, obteži svojo vest in pahne sebe v večno nesrečo!

Zato, predragi, mislimo, da pride za nas kdaj konec sveta, da nismo ustvarjeni samo za svet, ki prejde in njega poželenje;

dvignimo oči tudi proti nebu, za kar smo ustvarjeni. Skrbimo za čisto vest, da bomo mogli kdaj z zaupanjem stopiti pred sodni stol Kristusov; zakaj ko bo konec sveta, ne bo za nas vsega konec, — marveč pride še sodba, ki bo odločila srečno ali nesrečno večnost. Amen.

† Ant. Lombar.

Priložnostni govori.

Duhovne vaje za Marijino družbo.

4. Prvi pogled v pekl.

(Konec.)

Vsi grešniki vseh vrst so tu. Kar si le moremo izmisliti podlosti, propalosti, umazanosti, surovosti: vse to je v peklu nakopičeno, zares izvržek človeštva, vsa nesnaga sveta se je stekla tu sem. Sama zavist in sovražstvo jih je, hudobija in obup, zlobnost jih je prevzela tako popolnoma, da nimajo na sebi prav nič dobrega več, in kar govore njih usta, ni drugega ko kletev in preklinjevanje. Oko ne vidi in uho ne sliši tu nič lepega, tolažljivega, prijetnega: sama tema in puščava, strah in groza obdaja pogubljenega.

Pogubljeni se ozre sedaj s a m n a s e. Morebiti najde na sebi kaj tolažljivega. Razkošni bogatin prosi kapljice vode, da bi si ohladil jezik, *ker grozno trpi v tem plamenu*. Torej nič utehe, ampak še večja, spet večja bol. Pogubljeni vidi svoje kdaj tako oboževano in negovano telo polno grešne umazanosti: pregrehe in hudobije so mu neizbrisno žgane, in telo je bolj ostudno kakor mrlič, ki že razpada. — In to telo mora trpeti nepopisne bolečine v tem morju plamena, ki ga jim je pripravila Pravica. Bolečina je tako velikanska, da tulijo in škripljejo z zobmi. Že na tem svetu ni večje bolečine nego bolečina ognja, a tam je ogenj še nadnaraven. Za vse, kar so tu v mehkužnem telesu uživali prepovedanih slasti, se pokore z ognjem. Poleg ognja, ki muči vse pogubljene, jim je Bog pripravil še prav posebne muke, in to so njih grešne strasti, ki so jih s seboj vzeli iz tega sveta, in ko so se sedaj razrastle v strašno trpljenje. Koliko trpi že na tem svetu n. pr. skopuh: noč in dan nima miru pred strastjo, kateri se je vdal, čuti, da je nesrečen, zlasti ako ne more

zadovoljiti te strasti, a pomagati si noče, v peklu pa si pomagati ne bo več mogel. Res, strašno je pasti v roke živemu Bogu. Pogostokrat občudujemo čudeže ljubezni božje in njegove dobrotljivosti; predragi, nič manj pa ni Bog iznajdljiv v svojih kaznih in pravičnosti. Gorje nam, ako smo topi za čudeže usmiljenja: okušati bi morali čudeže jeze njegove, in ta je strašna!

Nesrečne, zapuščene, bolne ljudi včasih tolaži spomin preteklih veselih lepih dni. Pogubljeni pogleda zato tudi nazaj v minolo življenje, in nepopisno bolesten je ta pogled brez tolažbe! Abraham kliče bogatim v spomin preteklo življenje: „Pomisli, ti si dobro prejemal v svojem življenju.“ Tako gleda pogubljeni nazaj, prijetno in dobro se mu je godilo na svetu, pokore in zatajevanja ni hotel poznati, ampak samo ustrezati vsem strastem. Sedaj pač spozna, da je bilo to življenje izgubljeno! In nove muke mu napravlja ta črv vesti, ki glode in grize, a ne umrje nikoli. O ko bi mogli pozabiti, kar je bilo, pa ne morejo: ne morejo pozabiti, kako jih je iskal dobri Pastir, vabil, klical, prosil, svaril, opominjal, žugal, ne morejo pozabiti tolikih milosti, a tudi ne, kako so letali in drvili za grehom, kateremu na ljubo so zavrgli nebesa; ko bi mogli pozabiti vse to, pol manjša bi bila njih muka. Toda vedno in neprestano je pred njihovimi očmi in v njihovih ušesih: Sam si kriv, sam si kriv!

Najstrašnejši pa je pogled v b o d o č n o s t. Tudi tu zastoj pričakuje olajšanj. Bodočnost se mu šele pokaže v pravi strahoti. Abraham pravi bogatinu: „Med nami in med vami je velik prepad, tako da nihče od vas ne more priti k nam.“ Pogubljeni vidijo pred seboj samo večnost. In ravno ta misel in zavest jih napolnjuje z obupom. Ako bi mogli umreti kedaj, ko bi se mogli sami usmrčiti, takoj bi se! Sv. Duh (Apoc. 9, 6.) govori: „V onih dneh bodo ljudje iskali smrti, pa je ne bodo našli, želeli bodo umreti, a smrt bo bežala pred njimi.“ „Mučeni bodo noč in dan vso večnost.“ Predragi, ste že kedaj imeli kake hude bolečine? Kaj vam je lajšalo bolečine? Enkrat bodo vendar prenehale, ste rekli, in res so prenehale. A v peklu? Morete pogubljene potolažiti s tem: potrpi, bo kmalu odleglo? Ne! Nikdar! Koliko morje bridkosti je v besedici: „večno.“ Ako bi se mogli pogubljeni še enkrat pokesati svojih grehov, kako pri srčno bi se jih sedaj kesali. A ne morejo! Dan je minul in prišla je noč, večna noč brez zvezd upanja, brez mile tolažbe luninega svita, noč temnogrozna, ko nihče več delati ne more.

Vse vse proč, izgubljeno, samo bolečina nepopisna ostane, bolečina večna, večna, večna!

Kdo nas je obvaroval pekla dosedaj? Usmiljeni Bog! Neštokrat smo ga že zaslužili s svojimi mnogimi, premišljenimi grehi, in ko bi danes goreli tam v peklu, ne godila bi se nam nobena krivica. Hvalimo usmiljenje Gospodovo, a ne zlorabimo ga. Danes je Gospod še usmiljen, kdo ve če bo jutri še? Amen.

Fr. S. Watzl.

5. Kristus — resnica, pot in življenje.

Priznali boste, predragi, da daje premišljevanje o smrti in peklu naši volji pač močnih nagibov, da zvesto služi Bogu, da se varuje greha in dela dobro. Toda zares žalostna bi bila naša vera in nepopolna, ko bi ne imela še močnejših, plemenitejših nagibov. Služiti Bogu iz strahu pred peklom je sicer dobro, a služiti mu iz ljubezni, je boljše, lepše, plemenitejše in tudi bolj varno. Kar namreč zares ljubimo, nam ne odvzame ne smrt ne peklo.

Zato pa se bomo v prihodnjih petih premišljevanjih pečali z življenjem Jezusovim; ko ga bomo gledali v tem ali onem položaju življenja, se bomo od njega marsikaj naučili za svoje bogoljubno življenje ter se nam bo naš Odrešenik vedno bolj omilil, vedno bolj nas bo pritegnil nase, mi pa ga bomo zares in čimbolj ljubili. Za sklep duhovnih vaj pa bomo Mariji posvetili dvoje premišljevanj, da se bomo tako še bolj utrdili v ljubezni do Jezusa, v zvestobi do Boga ter v goreči skrbi za svojo dušo.

Danes si hočemo najprej delo Odrešenikovo sploh ogledati po besedah, s katerimi se nam je predstavil sam, rekoč: **Jaz sem resnica, pot in življenje.**

Obrnimo se pa še prej k Jezusu in mu recimo s sv. Petrom: „Gospod, h komu naj gremo? Ti imaš besede večnega življenja. Mi pa smo verovali in spoznali, da si Ti Kristus, Sin božji.“ „Grem za Teboj, kamorkoli pojdeš.“

Jezus je resnica, t. j. pri njem najdemo čiste resnice v vseh vprašanih našega zveličanja.

Vse naše duhovno življenje se mora oprijemati Kristusa, kakor se trta ovija okrog kola, kakor bršljan okrog drevesa.

Kristus mora biti središče in solnce vsega našega verskega življenja, od njega prihaja vse, nanj se mora nanašati vse. In predvsem nam je Kristus resnica.

Naš duh hoče resnice, t. j. hoče imeti jasnih in natančnih odgovorov glede najvažnejših vprašanj življenja. Mi sami tavamo po temi, in da nas ne razsvetli Kristus, „luč sveta“, bi bilo še bolj žalostno naše življenje. Sami iz sebe, s svojim človeškim umom si ne moremo nikdar dovolj jasno odgovoriti na vprašanja: Kaj je Bog? kakšen je? kaj dela? Odkod človek? čemu? kaj so naše dolžnosti? Kaj naša sreča? Kako se moram vesti do drugih ljudi na svetu? Kaj me čaka po smrti? Zlasti v teh vprašanjih hoče človek izvedeti resnico, čisto, golo resnico. Ako človeški um sam išče resnice, najde samo kako lučico, kako vešo, kako kresnico, a čiste, jasne, mirne, trajne luči ne najde, in je pri tem srce nezadovoljno in nima nobenega pravega veselja nad življenjem.

Kolikrat so čutili pogani nesrečo te duševne teme! Zares vzdihovali so po luči! Platon, največji grški modrijan, je spisal dvogovor med Sokratom in Alcibijadom. Alcibijad: „Oče, povej nam vendar, kako naj častimo božanstvo?“ Sokrat: „Priatelj! To povedati more samo božanstvo. Le božanstvo samo nas more podučiti, kaj mu je ljubo. Čakati moramo, dokler nam najvišje bitje samo ne pošlje modrijana iz nebes, ki nam bo povedal, kako naj častimo Boga.“ Alcibijad: „O, da bi le prišel, ko bom še živel! Kako srčno želim, videti ga!“

In Kristus, iz nebes prišli Sin božji, nam je prinesel pravo luč o vseh teh zadevah. Samo po njem moremo izvedeti popolnoma za gotovo, kaj je Bog, kakšen, kaj duša, čemu človek i. t. d. On sam pravi o sebi: „V to sem rojen in nisem prišel na svet, da dajem resnici pričevanje.“ In: „To je večno življenje, da spoznajo tebe, edino pravega Boga, katerega si poslal, Jezusa Kristusa.“ Pač so mnoge resnice, ki nam jih je oznanjal, temne in skrivnostne, a kje more ustvarjeni duh razumeti Neskončnega? Vendar pa širijo in razlivajo tudi te resnice jasno in tolažilno luč na naše življenje in našo smrt, in to je, po čemur hrepeni človeško srce na zemlji.

Večje gotovosti in varnosti glede resnice pač ne moremo imeti. Če včlovečeni Bog potrdi te resnice z življenjem in s smrtjo, jih potrdi s čudeži in prerokbami, so nam te resnice pač kakor skala trden temelj verskega življenja, skala, od katere se odbijajo vsi viharji brezbožne znanosti, skala, na kateri najde varnega

zavetja pred valovi življenja vsakdo, ki odkrito išče resnice. „Nebo in zemlja bosta prešla, a moje besede ne bodo prešle“, je dejal Kristus. Res, blizu 1900 let je že preteklo od časa, ko je v vidni podobi bival na zemlji in oznanjeval zveličavne resnice, a še niso razdonele njegove besede, in jih ne prepil ne pokvaril krik brezvernih tolpe: nezmotna Cerkev nam jih pod varstvom sv. Duha sporoča natanko tako, kakor jih je govoril Jezus Kristus sam. Ako se držimo Cerkve, se držimo Kristusa, in kolikor le sploh more človeški duh rešiti uganjke življenja, našel bo rešitev v veri Kristusovi in nikdar ne bo zašel in izgrešil večnega namena.

Nadnaravna luč resnice Kristusove pa kaj tolažilno in pomirjevalno obseva z adnjo uro, tako da more človek vsaj mirno zreti smrti v obraz. Če kdaj, pač v tistih resnih trenutkih potrebuje človek trdne in zanesljive tolažbe. Gorje onemu, kateri pride šele v smrtni uri do spoznanja, da je zidal na napačen tempelj, da so bili njegovi nazori in njegove misli o življenju napačne, da so njegove nade goljufive. (Konec prih.).

Pogled na slovstvo.

A.

Kritična razprava o lurških dogodkih. Drugi del. Spisal dr. Jurij Bertrin, vseučiliški profesor v Parizu. (Prosto po francoščini) Cena: K 1'60, s pošt. K 1'80. Govorili smo že o prvem delu te knjižice obširneje. („D. P.“ I. 1907, str. 44) A tudi izkušnja je pokazala, da si je knjiga pridobila mnogo in hvaležnih čitateljev. II. del obravnava ozdravljenja v Lurdu, in sicer njihov nadnaravni značaj. Najprej se pisatelj poprime lurških dogodkov, katerim je potreba priznati istinitost. Nato obširneje obravnava, kako se dogodki poistinjujejo pred zdravniško komisijo. Potem govori o številu in različnosti ozdravljenj. Sedaj se poprime razlage dogodkov. V lurški vodi — pravi — ni ničesar, kar bi razložilo ozdravljenja; tudi sugestija ne more zadostno razložiti lurških dogodkov. Kako torej? Omenja naposled še onih, ki zato, da jim ni treba govoriti o nadnaravnih silah, raje pribeže k „nepoznanim“ silam, ki naj bi delovale v Lurdu. Koncem tega dela pisatelj še kritikuje zdravnike in njih vedenje nasproti lurškim dogodkom. — Iz tega že razvidimo, da je knjižica pisana prav zanimivo in spis nič ni izgubil na svoji vrednosti, četudi je okrajšan. (Kdor bi hotel čitati vse delo v hrvaškem jeziku, naj si je naroči pri oo. kapucinih na Reki. Hrvatska izdaja je prav elegantna in obsega vse delo Bertrinovo v gladkem prevodu ter ima tudi mnogo lepih slik.) Kdor išče resnice brez predsodkov, bo knjižico bral s pridom in le želeti je, da bi ta del našel mnogo čitateljev, ki v veri že omahujejo, da se jim verska zavest in prepričanje zopet utrdi.

Dr. K.

B.

Benzingerjeva „Naturwissenschaftliche Bibliothek“. O tej koristni zbirki smo že leta 1905, in zopet v letošnjem letniku (str. 455) govorili. Medtem so izšli trije nadaljni zvezki.

8. *Naturwissenschaft und Glaube. Angriff und Abwehr.* Von P. M. Gander O. S. B. — Benzinger und Co. Einsiedeln. 1906. (VIII + 164) K 1'80.

Iz prvih treh zvezkov „Naturwissenschaftliche Bibliothek“, ki so že doživeli drugo izdajo, je P. Gander zbral apologetično uporabljive stvari, dodal še nekaj drugih aktualnih in jih izdal na mnogostranske želje v pričujočem zvezku. Najrazličnejše ugovore (v obliki vprašanj) proti veri, sv. pismu in razodetju pisatelj mirno in resno z znanstveno temeljitostjo obdeluje. Kjer je treba primerjati biblijske podatke z znanstvenimi pridobitvami, ima pisatelj srečno in spretno roko; noče več dokazovati nego se da dokazati in si tako ohrani zaupanje še tako kritičnega bravca.

9. *Wunder der Kleintierwelt.* Von P. Martin Gander, O. S. B. Mit einer Farbentafel und 66 Illustrationen. — Benzinger und Co. Einsiedeln 1906. (X + 223) K 1'80.

To krasno in poljudno pisano delo je nekako nadaljevanje 4. zvezka o bakterijah. Dočim se v četrtem zvezku peča s prvimi organizmi, z enostaničnimi bitji in njihovimi raznovrstnimi funkcijami, stopi v devetem zvezku pisatelj en korak naprej: na 20 različnih življenjih v drobnem svetu nam na zanimiv način pokaže čudovito smotrno delovanje drobnih živalic, kakor ameb, mravelj, čmrljev, pajkov itd. Velika vrlina knjižice je tudi v tem, da ima polno praktičnih migljajev, ki čitatelja navajajo k samostojnemu opazovanju.

Kdor bi najnavadnejše živalice vsakdanjega življenja rad poznal iz naravoslovnega stališča, naj seže po tej knjižici.

10. *Darwin und seine Schule.* Von P. M. Gander, O. S. B. Mit 6 Einschaltbildern. — Benzinger und Co. Einsiedeln etc. 1907. — (VI + 176) 1 K 80 v.

Med vsemi dosedanjsimi zvezki je ta najbolj aktualen. Z veliko znanstveno-kritično akribijo nam P. Gander kaže Darwina in njegovo šolo, v kateri so se Romanes na psihološkem, Haeckel na religiozno-etičnem, Spencer, Schäfle na sociološkem polju izkazali kot najboljši Darwinovi učenci. Pri tem se pisatelj ne omejuje na historički razvoj darvinizma, ampak z obširnimi znanstvenim aparatom temeljito obdela notranjega duha darvinistiške šole na imenovanih poljih.

Ne moremo si kaj, da ne bi navedli iz tega dela par rezultatov. Napčno je (str. 16.) trditi, da je šele Haeckel pričel učiti darvinizem kot materialistično-mehanični svetovni nazor, ker ga je že Darwin sam v tem zmislu zagovarjal. Ravno tako po krivici se Darwinu očita, da ima pri njegovi selekcijski teoriji slučaj glavno vlogo; po Darwinovem nauku, tako pravi Gander, deluje pri tem samo mehansko delujoči vzrok, ne pa slučaj (str. 34). — Zelo zanimivi so poizkusi darvinistov na sociološkem polju, ki vsi kažejo, da sociologija na darvinistiški podlagi še nima nobenega trdnega temelja (str. 154). K.